

ЖУКОВА ІРИНА ВІТАЛІЙВНА

УДК 35.072:016.2:005.42(477)

**ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКА КОМУНІКАЦІЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК
В УКРАЇНІ**

Спеціальність 25.00.01 – теорія та історія державного управління

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління

Київ – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в ПрАТ “Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна Академія управління персоналом”.

**Науковий
консультант –**

доктор наук з державного управління, професор, академік
Української технологічної академії

КОЗАКОВ Володимир Миколайович,

Національна академія державного управління при
Президентіві України, професор кафедри суспільного
розвитку і суспільно-владних відносин

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, доцент,
Заслужений економіст України

АКИМОВ Олександр Олексійович,

Національна служба посередництва і примирення,
начальник відділу правового забезпечення

доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України

РОДЧЕНКО Лариса Михайлівна,

Донбаська державна машинобудівна академія, професор
кафедри менеджменту

доктор наук з державного управління, доцент
РУДЕНКО Ольга Мстиславівна,

Національний університет «Чернігівська політехніка»,
професор кафедри публічного управління та менеджменту
організацій

Захист відбудеться «19» лютого 2021 року об 11 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.142.04 Міжрегіональної Академії управління персоналом за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитись у Міжнародному бібліотечно-інформаційному центрі ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом (03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2).

Автореферат розісланий «04» січня 2021 року.

**Вчений секретар спеціалізованої
вченої ради**

М. Ф. Головатий

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Процес інституалізації державно-громадської комунікації є важливим проявом демократичного розвитку країни. Через комунікацію відбувається зворотній зв'язок між органами державної влади та громадянським суспільством, завдяки чому уряд може краще інформувати суспільство про свою діяльність, а також, дізнатися про об'єктивну оцінку цієї діяльності, з боку активних верств населення, що їх представляють інституції громадянського суспільства. З іншого боку, беручи до уваги, що цілями громадських організацій є реалізація й захист інтересів певних груп населення, що їх вони представляють, комунікація з органами державної влади для них є одним із найважливіших засобів реалізації цих інтересів.

В сучасних умовах переходу до концепції електронного уряду, що відноситься до поточного потенціалу державно-громадської комунікації та робить діяльність органів влади ефективнішою та такою, що краще використовує комунікативні ресурси та досягнення доброго урядування, постає питання щодо подолання викликів і загроз випереджаючого розвитку комунікативних засобів, їх теоретичного, методологічного та практичного обґрунтувань, а, також, конкретизації завдань їх реалізації, в сучасних умовах, та з урахуванням потреб суспільних змін. Все це актуалізує необхідність модернізації особливостей й тенденцій розвитку державно-громадської комунікації, що її успіх, значною мірою, залежить від раціонального управління новими інституційними формами її оптимізації, серед яких: дослідження внутрішнього та зовнішнього середовищ впровадження електронного урядування у системі державного управління, за допомогою SWOT та PEST аналізів; виділення та систематизація основних напрямів формування інтегрованої системи рекламної комунікації для забезпечення ефективної нормативно-правової бази взаємодії та зворотного зв'язку державної служби та громадськості, що має відповідати загально відомим вимогам населення щодо її доступності, відкритості та соціальної орієнтації; розробка маркетингової системи показників оцінки ефективності адміністративних послуг, що надаються громадянам і суб'єктам господарювання та ін.

Сьогодні, інформатизація суспільства пронизала всі гілки й поверхи влади. У цьому аспекті, можна говорити про зміну пріоритетів та цілей людського життя, в цілому. В постіндустріальному суспільстві відбувається соціалізація мети і цілей людського життя, матеріальне виробництво перетворюється з головного у підпорядкований вид людської діяльності і поняття продуктивних сил потребує як мінімум дуже серйозного переосмислення. Формування державно-громадської комунікативної мережі в публічному управлінні сприятиме політичному структуруванню суспільства, зміцненню політичних партій, зростанню їхньої відповідальності перед суспільством за наслідки своєї діяльності. Разом із тим, процес реалізації державно-громадської комунікативної мережі в публічному управлінні не повинен стати ще одним напрямком корупційної діяльності. Тому, необхідно розробити й прийняти такі законодавчі акти, що б забезпечували прозорість фінансування впровадження державно-громадської комунікативної мережі в публічному управлінні, відкритість використання коштів під час впровадження засобів інформаційно-комунікативних технологій. З одного боку, високий рівень інформатизації діяльності посадових осіб, у тому числі, й державних службовців найвищих рангів, відкриває неабиякі можливості для підвищення ефективності їх праці. Однак, з іншого боку, ця ідея є, в певній мірі, суперечливою, адже відсутність у нашому суспільстві справжніх

традицій демократії та парламентаризму, вкоріненість на рівні буденної свідомості авторитарних установок та стереотипів, неналежна підготовка фахівців, спроможних працювати в умовах конкурентоспроможного інформаційного державного управління загрожують формуванню по-справжньому гуманістичних вимірів інформатизації. Для України це складне питання, оскільки в попередні десятиліття, за умов планового державного управління, керівники держави звикли до свого монопольного становища і тепер не занадто вже їй сприяють посиленню ефективності роботи зі зверненнями громадян та їх дорученнями до вирішення державних справ.

Аналіз наукових досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що основні аспекти становлення комунікації між громадянами та органами державної влади відображені в працях: Х. Арендта, О. Валецького, А. Гідденса, А. Дегтяра, В. Дрешпака, В. Козакова, О. Радченка, В. Ребкала, Є. Романенка, Є. Ромата, Г. Симона, М. Фуко, Ю. Хабермаса, які спиралися, у своїх дослідженнях, на структурно-функціональний підхід до формування процесів використання інформаційно-комунікативних технологій. Формування довіри та відкритості, як основних аспектів державного управління, розглядається в роботах таких дослідників, як Б. Містала, У. Ярошенко, М. Ховарда, К. Левчука, М. Постера.

Питання оптимізації нормативно-правової і методологічної баз, що дає змогу органам державної влади та органам місцевого самоврядування, громадянам комунікувати, в умовах інформаційного суспільства, є об'єктом дослідження таких провідних вчених з державного управління, як: В. Вакуленко, А. Гаврилюк, В. Голубь, В. Гомольська, Н. Даций, І. Дроб'язко, С. Дубенко, О. Крутий, В. Куйбіда, С. Мартова, Т. Мотренко, О. Орлов, А. Семенченко, В. Тимошук та ін. У своїх працях науковці розкривають сучасні тенденції розвитку соціально-громадського потенціалу державного управління, аналізують комунікаційні відносини влади і суспільства, проблеми їх формування та розвитку, на різних історичних етапах формування. Віддаючи належне проведеним дослідженням, зазначимо, що, на сьогодні, поза увагою залишилося системне обґрунтування інтегрованої нормативно-правової бази становлення та розвитку інформаційних ресурсів державно-громадської комунікації, що її метою є реалізація та захист конституційних прав громадян на свободу отримання і поширення інформації, що, частково, й зумовило вибір теми дисертації.

Окремі аспекти інформаційної та комунікативної політик розвитку уряду в Україні були детально окреслені в наукових доробках таких учених, як: В. Барінов, Л. Браун, Л. Белова, Р. Войтович, В. Воротін, Х. Гізагулін, С. Глазачов, М. Головатий, В. Гурковський, О. Даций, О. Дегтяр, В. Зверев, В. Іноземцев, Д. Карамішев, О. Крюков, М. Лебедева, К. Флавина, Г. Френч, О. Шабров, О. Шестопал, І. Шефер, С. Шомова, А. Юртасв, І. Яковлев, та ін. Водночас, поза увагою дослідників знаходиться таке важливе питання як систематизація основних концепцій та підходів до визначення змісту державно-громадської комунікації та принципів її реалізації у різних сферах суспільного життя, щоб максимізувати рівень суспільної довіри до змін в інформаційно-комунікативному середовищі.

У межах вітчизняної науки державного управління, питання розвитку державно-громадської комунікації, зв'язків з громадськістю знайшли своє відображення в роботах таких учених як: Е. Афонін, М. Білинська, В. Бульба, О. Валецький, Р. Войтович, Н. Гончарук, Л. Гонюкова, В. Голубь, В. Гошовська, Н. Грицяк, В. Гурковський, Н. Дніпренко, Ю. Кальниш, Д. Кіслов, Ю. Ковбасюк, О. Копиленко,

В. Королько, А. Мерзляк, Т. Мотренко, Д. Неліпа, Н. Нижник, О. Непомнящий, Г. Почепцов, В. Пухкал, Я. Радиш, А. Рачинський, В. Ребало, В. Рижих, О. Руденко, А. Семенченко, С. Серьогін, Г. Ситник, О. Соснін, С. Телешун, В. Тертичка, В. Удовиченко. Проте, названі автори не ставили собі за мету проаналізувати сутність генези інформаційно-комунікативних систем та їх роль в концептуалізації пріоритетності прав людини, торкаючись цих питань лише побіжно, або звертаючись до їх розгляду у зв'язку з вивченням інших процесів впровадження законотворчої системи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом у процесі розробки науково-дослідної роботи: “Теоретико-методологічні основи становлення української державності і соціальна практика: політичні, юридичні, економічні й психологічні проблеми” (ДР № 0113U007698) та науково-дослідної роботи Київського національного торговельно-економічного університету: “Економіко-організаційний засіб забезпечення ефективності публічних (державних закупівель) в Україні в умовах євроінтеграції” (ДР № 0116U000783).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні особливостей та тенденцій становлення та розвитку державно-громадської комунікації і, на основі цього, у визначенні практичних рекомендацій щодо її удосконалення як важливої складової інформаційної діяльності органів державної влади, яка забезпечує демократичність та соціальну-орієнтованість відповідних комунікативних повідомлень та їх просування по всій державно-управлінській вертикалі.

Хронологічні межі дослідження охоплюють 60-ті рр. XX ст. і до 2017 р. XXI ст., оскільки саме в цей період відбувається активізація аналізу формування державно-громадської комунікації як атрибуту громадського суспільства, вираженого у різних формах активності його суб'єктів.

Для досягнення визначеної мети сформульовано такі *завдання*:

- провести порівняльний аналіз визначення поняття та категоріального ряду комунікації в державі та суспільстві, зокрема щодо її спрямованості на створення сприятливого правового середовища діяльності органів влади, неупередженого інформування людей про їхню діяльність та залучення громадян та їх об'єднань до планування і виконання рішень на регіональному та місцевому рівнях через використання конкурентних ресурсів;

- уточнити та розвинути понятійно-категоріальну базу дослідження державно-громадської комунікації, дослідити її основні ознаки та принципи функціонування у поглядах українських та зарубіжних мислителів і науковців;

- конкретизувати особливості використання методології дослідження державно-громадської комунікації та проблеми її еволюційного розвитку з огляду на трансформаційні й реформаторські процеси в Україні;

- обґрунтувати історичні передумови становлення та класифікаційну структуру основних етапів та комунікативних засобів соціально-громадського потенціалу державного розвитку;

- з'ясувати сутність і особливості генези інформаційно-комунікативних систем та їх роль в концептуалізації пріоритетності прав людини і громадянина;

- проаналізувати історичні традиції, здобутки та комунікативні прорахунки в становленні довіри між органами публічної влади та громадськістю в незалежній Україні та виокремити напрями забезпечення ширших основ для прийняття політичних

та адміністративних рішень тим самим, оптимізуючи використання комунікаційних ресурсів;

- ідентифікувати спільне та особливе в управлінні державним та громадським сектором та на основі цього виявити набір комунікаційних засобів, методик, за допомогою яких відбувається управління зовнішньою та внутрішньою інформацією у обох секторах, отриманою в процесі здійснення аналітичних оцінок експертів з комунікації;

- провести аналіз маркетингового забезпечення комунікативної ефективності публічного управління та визначити функціональну роль маркетингових комунікативних засобів у політиці забезпечення демократизації державного управління;

- визначити рівень інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Президента України, Верховної Ради та Уряду України *у взаємодії з громадськістю та* охарактеризувати концептуальні підходи та практики щодо цільової орієнтації системи їх комунікативних планів для забезпечення можливостей використання сучасних засобів для досягнення бажаних результатів;

- окреслити підхід до розробки передумов формування саморегульовної системи засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, виробити корпус практичних рекомендацій для формування такої комунікації, в процесі якої уряд, як легітимна еманация демократії, інформуватиме громадян про ті політичні події, стратегічні напрямки розвитку, що їх він сам вважає важливими;

- розробити Концепцію державно-громадської комунікації в Україні та запропонувати концептуальні засади діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, які зможуть повернути довіру громадян до офіційної влади та створити сприятливі умови для реалізації конституційних прав громадян в інформаційній сфері.

Об'єкт дослідження – соціетальний інститут комунікації влади та суспільства.

Предмет дослідження – особливості становлення та розвитку державно-управлінських процесів комунікації органів державної влади та інституцій громадського суспільства в Україні.

Методи дослідження. Теоретичним та методологічним підґрунтями дисертаційної роботи слугували такі загальнонаукові та спеціальні методи: системний підхід – для дослідження поняття та категоріального ряду комунікації в державі та суспільстві як цілісної множини елементів, в сукупності відношень і зв'язків між ними [§ 1.1, 1.2]; семантичний аналіз – з метою уточнення понятійного апарату та методології дослідження державно-громадської комунікації [§ 1.3]; статистичні – для оцінки рівня реалізації державно-громадської комунікації та її організаційно-правових засобів [§ 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5]; маркетингових досліджень (спостереження, опитування) – для аналізу маркетингового забезпечення комунікативної ефективності публічного управління [§ 3.1, 3.2, 3.3]; індукції – для об'єднання основних засобів та засобів засобу адаптивного процесу переорієнтації державно-громадської комунікації в єдину, соціально-детерміновану суспільними потребами та конкретними запитами громадян-споживачів, систему [§ 4.1, 4.2, 4.3]; дедукції – для розкладання на окремі компоненти цілісного об'єкту дисертаційного дослідження – державно-громадської комунікації; моделювання – для розробки підходу до формування саморегульовної системи засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні [§ 5.1, 5.2, 5.3].

Науково-теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження слугували класичні та сучасні наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі державного

управління та маркетингу. У процесі дослідження використано відповідні законодавчі, нормативно-правові акти України, спеціальна література, матеріали періодичних наукових видань, конференцій та семінарів, щорічники статистичної інформації, аналітичні збірники та звіти, результати маркетингових та соціологічних досліджень, матеріали спеціалізованих інтернет-ресурсів, а, також, результати авторського дослідження, проведеного на базі громадської організації “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”, в період з травня по липень 2017 року, за спеціально розробленими анкетами.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад становлення та розвитку державно-громадської комунікації, в сучасних умовах суспільних перетворень, вдосконалення цифрових комунікацій, і виробленні, на цій основі, практичних рекомендацій щодо оптимізації комунікативних процедур, технологій та їх упровадження в діяльність органів державної влади, що конкретизовано в таких наукових положеннях:

уперше:

- виявлено основні принципи моделювання саморегульованої системи стратегічних комунікацій органів влади з громадянами та їх організаціями, для розробки планів взаємодії, які відрізняються від уже існуючих: застосуванням інклюзивного багатоканального підходу в процесі комунікативної взаємодії органів влади та громадськості, що означає доступність інформації для громадян через кілька різних каналів (окрім центрів надання послуг та кол-центрів, через публічні кіоски, персональні комп'ютери, мобільні телефони, соціальні мережі); використанням у процесі спілкування із громадянами індикативних методів, тобто методів непрямого, опосередкованого впливу, що мають орієнтовний, рекомендаційний характер (наприклад, індикативні плани), та неформальні методи державного впливу на настрої населення, якими є переконання, пропаганда та ін.

- запропоновано використання системи індивідуального маркетингу для вдосконалення кібербезпеки в інформаційно-комунікаційних системах, в автоматичному режимі, яка дає можливість передавати дані від CRM-систем електронного документообігу і програм обліку інформації в смартфони громадян-користувачів державних послуг. У державному секторі, систему побудови індивідуального маркетингу можна використовувати, починаючи з соціальних опитувань і виборчих програм (аж до голосування зі смартфона). Для ідентифікації громадянина досить IMEI телефону, що і є основним параметром для облікових систем. Вся активність громадян-користувачів державних послуг прив'язана до цього коду. Система створює електронну карту, що її особа завантажує в свій телефон. Карта ідентифікує IMEI і прив'язується до нього.

- розроблено Концепцію державно-громадської комунікації в Україні, яка відрізняється від уже існуючих комунікаційних концепцій формуванням комплексного та скоординованого підходу до оптимізації комунікативних відносин органів державної влади та громадськості на основі створення самодостатньої внутрішньої і урядової/міжвідомчої систем державно-громадської комунікації; розробки і реалізації маркетингової концепції у галузі стратегічних комунікацій; вдосконалення нормативних документів, що регламентують процес комунікації у структурах безпеки і оборони; підвищення ефективності державних ЗМІ та ін. Зокрема, сам процес розробки Стратегії представляється як формування комплексу дій по кожному із основних напрямів діяльності комунікаційних структур, що полягають у: забезпеченні та

підтримці необхідного рівня суспільного контролю за засобами та каналами громадського впливу на державну політику в Україні; систематизації та удосконаленні ефективних організаційно-правових засобів та програмних документів з метою переходу до оцифрування законодавчого процесу; розробці й впровадженні стандартизуючих орієнтирів для побудови маркетингово-орієнтованої онлайн-платформи громадського впливу на державну політику в Україні. Плани дій, по кожному з напрямів, погоджуються із цілями та принципами державно-громадської стратегії та зводяться в один майстер-план.

удосконалено:

- понятійний апарат дослідження, зокрема, уточнено сутність понять «комунікація», «державно-громадська комунікація», «продукт державного управління», «протокомунікативістика», «публічно-комунікативна сфера», що, на даний час, характеризуються несистемним поєднанням сучасних інноваційних уявлень про комунікацію щодо взаємодії громадськості з органами державної влади з, подекуди, застарілими моделями її реалізації;

- маркетинговий підхід до оцінки якості надання адміністративних послуг державного управління, що відрізняється реалізацією продуктів державного управління не у контексті “колекціонування” формальних показників, а у контексті переформатування стосунків між органами державної влади та громадянами й їх організаціями із формальних позицій на засади людино-орієнтованості та соціальної збалансованості;

- теоретико-методологічні засади формування державної комунікаційної політики органів публічної влади, які відрізняються від уже існуючих впровадженням засад чотириступеневої логіки PEST-аналізу, що містить: політико-правову, економіко-процедурну, соціокультурну та технологічно-інформаційну складові і передбачає відповідний засіб перенесення акценту із традиційної регламентації державно-громадських комунікаційних відносин на нові європейські форми соціальної комунікативної взаємодії, що конструюють і конституують форми соціального буття;

- процес розвитку стратегічних програм комунікації Верховної Ради України у взаємодії з громадськістю, шляхом виокремлення їх цілей за ступенем загальності та точності, які поділяються на: основні – відображають загальну комунікаційну концепцію розвитку Верховної Ради України і розвиваються на перспективу; специфічні – розроблені за основними формами діяльності Верховної Ради України та полягають в тому, щоб максимізувати рівень суспільної довіри до змін в інформаційно-комунікативному середовищі.

дістали подальшого розвитку:

- науково-практичні підходи до розробки питання комунікативної взаємодії держави та громадськості, у контексті сучасних дослідницьких підходів, які вирізняються формуванням такої комунікаційної моделі, що в ній поточні перспективи її використання зосереджені на кінцевих результатах, на основі кількісного вимірювання показників її ефективності та шляхом ініціювання змін у корпоративній управлінській культурі комунікативних, піар служб представників органів державної влади;

- онтологічні засади процесів державно-громадської комунікації як однієї із інституційних основ державного управління, яке відрізняється від існуючих введенням у дискурсне поле тези щодо необхідності поєднання ціннісних засад життєдіяльності соціуму, норм і зразків стандартизуючих орієнтирів забезпечення тіснішого соціального партнерства та діалогу між громадянами і державою для того, щоб суспільство не лише

бачило, яких зусиль докладає влада для реалізації державно-громадської стратегії, а й бути безпосереднім учасником у співпраці з нею;

- висвітлення сучасних тенденцій становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку, що вирізняється базуванням на міжнародному досвіді використання комунікаційних засобів для реалізації державних рішень з двох точок зору: як засобу забезпечення стратегічної переваги діяльності органів державної влади, для якої власне комунікації не є основним видом діяльності; як виду діяльності (наприклад, для маркетингових структур органів державної влади), державним продуктом якого є конкретні конкуретні результати, що можуть використовуватися як основа нововведень в інших галузях розвитку державного управління;

- обґрунтування засад відкритості та прозорості як структурних рівнів транспарентності державно-громадської комунікації, що їх функціональність проявляється через логічне об'єднання чотирьох основних напрямків її розвитку: забезпечення ефективності системи демократичного прийняття державно-управлінських рішень; розвиток соціального підприємництва як важливого компонента демократичного зростання країни; розширення засобів державного соціального замовлення як ефективного засобу договірної партнерства держави і неурядових організацій, задля вирішення суспільних проблем; підвищення якості законодавства та законодавчого процесу в Україні щодо організаційно-правових можливостей систем електронного документообігу органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

- **Практичне значення одержаних результатів.** Результати дослідження щодо вирішення проблем методично-ресурсного супроводу та інформаційно-аналітичної підтримки у розробці стратегічних та тактичних планів розвитку державно-громадської комунікації в Україні використано в діяльності:

- **Київської обласної державної адміністрації** щодо надання практичних рекомендацій щодо визначення напрямків комунікаційної діяльності Київської обласної державної адміністрації, у рамках сучасних міжнародних стандартів державно-громадської комунікації (Довідка від 03.10.2017 №11-19/4217);

- **Національної служби посередництва і примирення** при підготовці пропозицій щодо удосконалення інформаційно-аналітичної підтримки процесу врегулювання колективних трудових спорів, для зміцнення і послідовного підвищення якості комунікаційного процесу під час здійснення посередництва і примирення для вирішення колективних трудових спорів (Довідка від 14.09.2017 № 10-02/01-26/02-556);

- **Державної інноваційної фінансово-кредитної установи Міністерства економічного розвитку і торгівлі України** для надання практичних рекомендацій щодо можливих розробки та запровадження автоматизованого аналізу справ у різних сферах активності Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (Довідка від 06/10/2017 № 12-486/17);

- **Херсонської обласної державної адміністрації** з метою розширення участі представників громадськості в обговоренні основних напрямів діяльності Херсонської обласної державної адміністрації у всіх областях (Довідка від 02.10.2017 № 58-6694/0/17/10).

- **Всеукраїнської професійної спілки працівників сфери вищої освіти** щодо підвищення впливу громадського сектору у розробці та здійсненні політики Всеукраїнської професійної спілки працівників сфери вищої освіти у галузі трудових відносин, оплати праці, охорони праці, соціального захисту (Довідка від 17.08.2017 № 2/17);

– **Рівненської обласної ради** при підготовці пропозицій щодо вирішення деяких організаційних, експертних та аналітичних питань забезпечення та організації систем комунікації для постійної співпраці працівників Рівненської обласної державної адміністрації з громадянами (Довідка від 29/09/2017 № 01/12-461р);

– **Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців у галузі вищої освіти** для аналізу засобів становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку (Довідка від 16 червня 2020 р. № 16/16-1);

– **громадської організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»** для удосконалення та оновлення знань і набуття умінь, навичок громадянами з питань засадничих аспектів реалізації цифрових комунікацій, включаючи зв'язки громадської організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» зі ЗМІ, і, як результат, визначення практичних рекомендацій щодо розробки нових, теоретико-методологічних підходів щодо їх вдосконалення (Довідка від 12.10.2020 № 10/20).

Теоретичні розробки дисертаційного дослідження використано автором під час викладання протягом 2017–2018 рр. студентам освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» навчальних дисциплін, зокрема, «Державне управління в економічній сфері», «Теорія та історія державного управління», «Територіальні органи влади в Україні», «Кадрова політична і державна служба», «Європейська інтеграція».

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Висновки й результати одержано та сформульовано здобувачем особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження, здобуті в процесі написання дисертації, апробувалися шляхом виступів на науково-практичних конференціях, зокрема:

– міжнародних: “Модернізація соціально-економічних систем: нові умови господарювання” (Польща, 2016); “Членство в ВТО: перспективи научных исследований и международного рынка технологий” (Бангкок, 2016); “Формування ефективних засобів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки” (Запоріжжя, 2016); “Актуальні проблеми розвитку права і держави в умовах міжнародних інтеграційних процесів” (Дніпро 2016); “Менеджмент качества: поиск и решения” (Шанхай 2016); “Глобалізаційні виклики розвитку національних” (Київ 2016); “Инновационный менеджмент и технологии в эпоху глобализации” (Дубаї, 2016); “Интеграция научного сообщества перед глобальными проблемами современности” (Японія, 2017); “Перспективы развития современной науки” (Корея 2017); “Европа и тюркский мир: наука, техника и технологии ” (Туреччина, 2017); “Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи” (Одеса, 2017); “Моделирование та прогнозування соціально-економічного міжнародного співробітництва” (Київ, 2017); “Членство в ВТО: перспективы научных исследований и международного рынка технологий” (Сінгапур, 2017); “Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад” (Рівне 2017); “Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці ” (Полтава 2017); “Инновационный менеджмент и технологии в эпоху глобализации” (Єгипет, 2018); “Европа и тюркский мир: наука, техника и технологии” (Туреччина, 2019); “Управление инновационными процессами в условиях модернизации образования и науки” (Туреччина, 2019); “Інноваційні технології та актуальні питання післязбиральної доробки плодоовочевої продукції як

важіль підвищення економічної ефективності ” (Херсон, 2019); “Инновационный менеджмент и технологии в эпоху глобализации” (Таїланд, 2019); “Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи ” (Одеса, 2019); “Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку” (Херсон, 2020); “Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку” (Братислава, 2020); “ Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку ” (Туреччина, 2020);

– за міжнародною участю: “Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід” (Одеса, 2016); “Розвиток професійних компетентностей державних службовців: комунікативний аспект” (Київ, 2016); “Проблеми трансформації системи державного управління в умовах політичної реформи в Україні” (Одеса, 2016); “Публічне управління у реалізації стратегії сталого розвитку регіону ” (Харків, 2016); “Формування публічної служби, чутливої до людей з особливими потребами: цифрові технології” (Київ, 2017); “Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід” (Одеса, 2017); “Сучасні виклики публічного управління” (Київ, 2017);

– всеукраїнських: “Європейський вимір реформування публічного управління в Україні” (Київ 2016); “Суспільно-політичний та соціально-культурний розвиток південного регіону України: історичні традиції і сучасні тенденції” (Одеса, 2017); “Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення ” (Умань, 2020);

– регіональних: “Публічне управління: стратегія реформ” (Харків, 2016); “Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів” (Одеса, 2016); “Сталий розвиток в умовах глобальних викликів (Харків 2017); “Постнекласические интенции социогуманитарного познания” (Київ, 2017); “ Публічне управління: стратегія реформ ” (Харків, 2017); “Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України” (Харків, 2017);

– круглих столах: “Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України” (Дніпропетровськ, 2017); “Інституційний розвиток системи публічного управління та адміністрування” (Львів, 2017);

– інтернет-конференціях: “Україна та ЄС: можливості та перспективи співпраці”, (Маріуполь 2017); “Актуальні проблеми сучасної науки” (Київ, 2007); “Сучасність, наука, час. Взаємодія та взаємовплив” (Київ, 2017).

Публікації. Основні наукові результати дослідження висвітлено в 102 публікаціях, зокрема, у 1 одноосібній монографії, 5 колективних монографіях, в 1 колективному навчальному посібнику; у 31 статті у наукових фахових виданнях з державного управління, затверджених ДАК України; у 15 статтях у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз; у 49 публікаціях у інших наукових виданнях.

Структура дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, п'яти розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 493 сторінки, з них основного тексту – 365 сторінок. Робота містить 4 таблиці, 17 рисунків. Список використаних джерел включає 385 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету і об'єкт, предмет, методи, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення,

наведено відомості про апробацію результатів наукової роботи.

У **Розділі 1** – *“Теоретичні засади державно-громадської комунікації”* – проаналізовано стан розробленості проблем розвитку державно-громадської комунікації в науковій літературі; розкрито теоретичні аспекти досліджуваного феномену, визначено його методологічне забезпечення, з’ясовано роль державно-громадської комунікації як регулятора розвитку державного управління в Україні. Систематизувавши передовий досвід розвинутих країн Заходу, констатовано назрілу необхідність формування такої державно-громадської комунікації метою якої є реалізація та захист конституційних прав громадян на свободу отримання і поширення інформації та такої, що має об’єднувати представників державної влади, громадських об’єднань, ЗМІ та інших організацій, що здійснюють діяльність в сфері масової інформації, сприяти об’єктивному осмисленню проблем інформаційного простору і забезпечувати його подальший гармонійний розвиток, спрямований, в першу чергу, на захист громадянських прав та інтересів людей.

Визначено основні інституційні форми реалізації комунікативних відносин в системі взаємодії органів державної влади та громадськості, серед яких: визначення основних цілей державно-громадської комунікації; базування на місії та баченні державно-громадської комунікації; пошук та вивчення цільової аудиторії державно-громадської комунікації; аналіз маркетингового середовища державно-громадської комунікації; визначення атрибутів, цінностей та інших елементів державно-громадської комунікації; формування стратегії державно-громадської комунікації; аналіз ефективності стратегії державно-громадської комунікації.

За результатами проведеного в дисертаційному дослідженні аналізу зарубіжних та вітчизняних джерел тлумачення форм громадської участі в публічно-комунікативних процесах держави, дідизно висновку, що вони можуть бути витлумачені як плановані та постійні зусилля між органами державної влади та громадськістю, спрямовані на гармонізацію відносин між ними і, як результат, запобігання виникненню конфліктів, непорозумінь, або їх розв’язання, шляхом налагодження гнучкої системи взаємовигідного функціонального співробітництва.

Визначено особливості використання методології дослідження державно-громадської комунікації (розширення взаємодії індивідів з некомерційними, неурядовими громадськими організаціями, а, також, між структурами громадського суспільства; можливість участі індивідів і структур громадського суспільства в розробці, обговоренні питань і прийнятті рішень в економічній, політичній і соціальній сферах державного управління), адже, широко використовувані консультації для участі громадськості у державній політиці все ще носять фрагментарний характер і не завжди орієнтуються на їх фактичну участь.

З’ясовано сутність і особливості генези інформаційно-комунікативних систем та їх роль в концептуалізації пріоритетності прав людини і прав громадянина. Визначено, що застосування інформаційно-комунікативних систем в державному управлінні вважається вирішальним чинником для досягнення ефективності її економічного функціонування як специфічного інституційного засобу для реалізації державної політики. Узагальнено низку факторів щодо якості інформаційно-комунікаційних зв’язків між окремими суб’єктами державного управління, що впливають на загальну систематичну структуру всієї організації державного управління. Крім того, інформаційно-комунікаційні зв’язки, також, впливають на якість потоків інформації, що здійснюються в рамках всієї системи державної влади, а, також, на характеристики

зовнішніх зв'язків державного управління. Якість комунікаційного зв'язку може (але це не обов'язково повинно бути) істотно залежати від використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Слідуючи логіці проведеного дослідження, дійдено висновку, що практичне використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій завжди суттєво обмежувалося формою системи державного управління та характеристиками цієї системи. Підкреслено ранній початок зростання попиту на інформаційні системи державного управління, з боку громадян, а, також, з боку чиновників. Під час проведення реформи державного управління в посткомуністичних країнах сфера інформаційно-комунікаційних технологій характеризувалася швидкістю свого розвитку та використанням іноземного досвіду.

Здійснивши аналіз визначення поняття державно-громадської комунікації та віддаючи перевагу структурно-функціональному підходу, у загальному плані, пропонується розуміти державно-громадську комунікацію як організацію практичного здійснення комунікаційного процесу між суб'єктом та об'єктом державного управління, що є реально існуючим компонентом безпосередньої реалізації управлінських цілей, що, "матеріалізуючись" в засіб управління, втілюються у системі цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на об'єкти управління. Такий підхід, на нашу думку, відрізняється системною упорядкованістю кожного з його складових і дає змогу розкрити статичну в діяльності суб'єктів та об'єктів управління, що складають організаційно-структурну основу засобу державного управління і динаміку засобу управління (комплекс зв'язків та взаємодій суб'єктів та об'єктів управління) Виходячи із сучасних дослідницьких підходів, визначено структуру державно-громадської комунікації та ідентифіковано її функціональні компоненти (див. Рис. 1).

Розглянуто функціональні особливості комунікативної взаємодії держави та громадськості у контексті сучасних дослідницьких підходів: обмеження впливу державного сектору на процес комунікації; конкурентне забезпечення державно-громадської комунікації; наголос на людино-орієнтовному стилі державно-громадської комунікації; формальне вимірювання стандартів і показників продуктивності та успіху державно-громадської комунікації. Основний акцент, при цьому, зроблено на формуванні такої комунікаційної моделі, в якій перспективи її використання зосереджені на кінцевих результатах, на основі кількісного вимірювання показників її ефективності, з точки зору громадськості.

Вищезазначена комунікаційна модель має на меті забезпечити громадян більшою свободою щодо контролю за прийняттям органами державної влади рішень і, тим самим, змусити їх з більшою відповідальністю ставитися до їх наслідків.

Сформульовано основні критерії ефективності державно-громадської комунікації: соціальна безпека; соціальна інтеграція; соціальна згуртованість; розширення прав і можливостей. «Соціальна безпека» означає те, що комунікація є вихідним параметром у захисті законних прав та інтересів громадян у процесі прийняття управлінських рішень; "соціальна інтеграція" включає в себе діяльність зі збору, підготовки і розробки комунікаційної стратегії; "соціальна згуртованість" відноситься до неформальної, особистої згуртованості, де соціальна довіра є першочерговою; розширення прав і можливостей означає здатність людей впливати на забезпечення інформацією щодо діяльності органів державної влади (див. Рис. 2.).

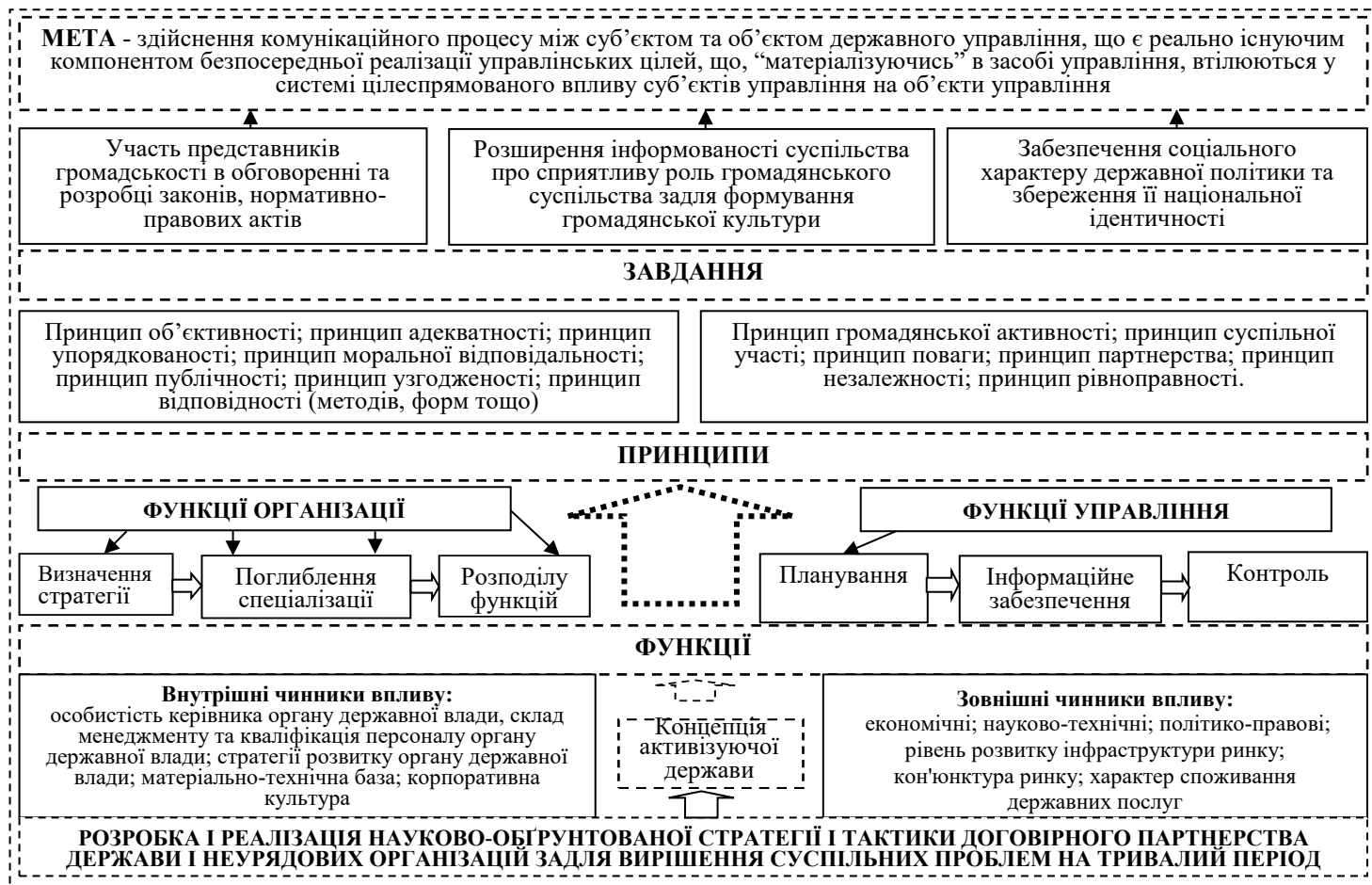

Рис. 1. Структура державно-громадської комунікації

Джерело: Результати авторського дослідження

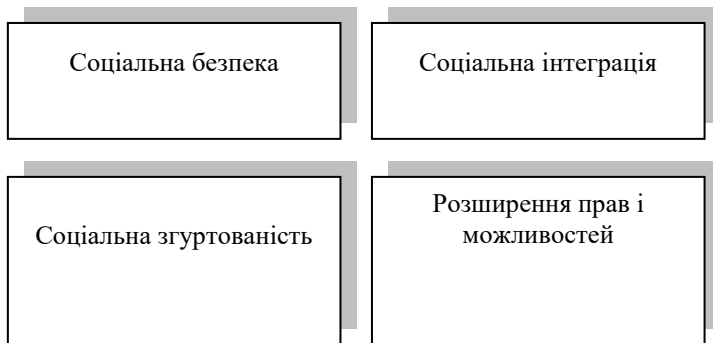

Рис. 2. Критерії ефективності державно-громадської комунікації

Джерело: результати авторського дослідження

У Розділі 2 – “Історичні передумови становлення інформаційно-комунікативних структур в державі та суспільстві” – обґрунтовано історичні передумови становлення інституалізації державно-громадської комунікації. Зазначено, що здійснення всебічного аналізу міжнародної та вітчизняної практик інституалізації державно-громадської комунікації має важливе значення для вироблення людино-орієнтовної політики прийняття державних рішень та супроводжується розвитком нових форм впливу людей на державно-управлінські процеси, активною участю в громадянсько-політичному житті суспільства. В межах даного дослідження, конкретизовано досвід політики інституалізації державно-громадської комунікації в Австрії, Боснії і Герцеговини, Франції та Латвії, що характеризують різні технологічні прийоми реалізації принципів відкритості, людино-орієнтовності та прозорості функціонування систем державного управління.

Проведений аналіз дав можливість встановити, що стандарти державно-громадської комунікації, в більшості європейських країн, охоплюють два аспекти: стандарти якості для політики та управління, для досягнення оптимальної участі громадян та груп інтересів у процесі прийняття рішень; рівень стандартів для громадян, що можуть використовуватися для оцінки якості адміністративної поведінки органів державної влади. На підставі цього, встановлено існуючу невідповідність вітчизняної державної комунікаційної політики інтересам громадськості, що спонукає населення до участі у її формуванні та реалізації; визначення рівня включення громадськості в процеси формування та реалізації державної політики.

Встановлено основні ознаки інституціоналізації державно-громадської комунікації: сучасний етап інституціоналізації державно-громадської комунікації характеризується: наявністю багатоканальних комунікацій від органів державної влади до громадян; ідеологічною основою інституціоналізації державно-громадської комунікації стає побудова соціально-ринкового державного управління, де основна увага, з боку влади приділяється задоволенню потреб та запитів громадськості; побудовою на основі діалогічної взаємодії влади і суспільства; здійсненням народом контролю за формуванням державно-громадської комунікації через відповідні громадянські інститути та організації; в умовах сталого розвитку, інституціоналізація державно-громадської комунікації потребує створення системи, що в ній

працюватимуть експерти, які здійснюватимуть комунікацію керуючись високими суспільними етично-моральними інтересами.

З огляду на це, постає завдання розбудови сучасної, соціально орієнтованої держави, успіх якої забезпечується такими вагомими факторами, як знання бажань та потреб громадян, швидке та гнучке реагування на їх вимоги. Це забезпечується завдяки вивченню можливостей та ефективному використанню різних методів, форм та способів просування державних товарів та послуг, формуванню попиту існуючих та потенційних споживачів на засадах публічного маркетингу, що актуалізує досліджувану проблему. Розроблено класифікаційну структуру основних етапів становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку (див. Рис. 3).

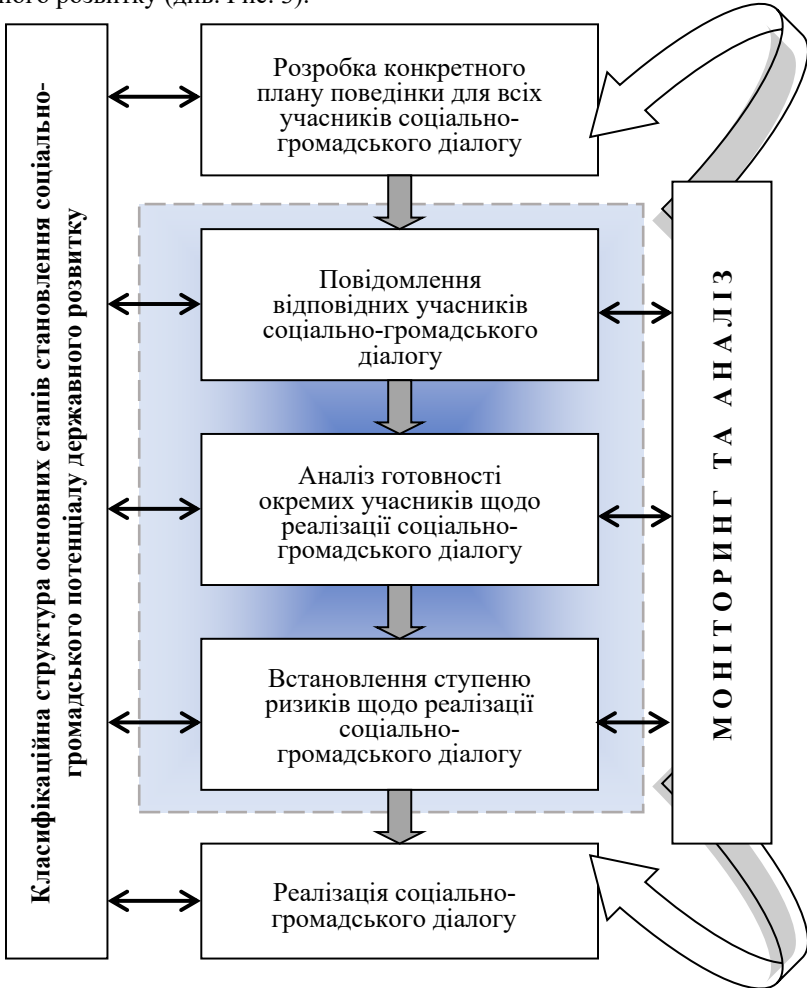

Рис. 3. Класифікаційна структура основних етапів становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку

Джерело: результати авторського дослідження

Детально проаналізовано, з точки зору переваг для вітчизняної державно-громадської комунікації, гіпотезу про п'ять критеріїв, що сприяють соціально-громадському діалогу. Перший критерій передбачає, що ефективність державного розвитку спирається на здатність громадян виховувати в урядовців відповідальність за їхнє управління. Другий критерій означає те, що підвищення добробуту розвитку держави напряму залежить від рівня довіри громадян до органів державної влади. Третій критерій полягає в тому, що належна організація комунікативного процесу зменшує витрати уряду на регулювання державної політики, адже дозволяє, на початковому етапі діагностувати не задоволеність громадян тими, чи іншими законами. Розвиток четвертого критерію спрямований на досягнення соціального компромісу для добробуту громади. П'ятий критерій надає детальнішу картину мікрозв'язків соціально-громадського діалогу, що полягає в тому, що діалог має бути конкурентний, або мати консенсусно-договірний характер, включаючи владно-управлінські засоби. Такий діалог не передбачає конфронтації, оскільки така форма відносин базується лише на інформаційному обміні, тобто комунікації, що передбачає передачу від одного актора державно-управлінської практики тих чи інших смислових значень за допомогою мови, зображень, жестів, виразів обличчя та інших символічних форм, що забезпечують реалізацію міжкомунікативної взаємодії.

Визначено засоби державного управління, історичні традиції, здобутки та комунікативні прорахунки в становленні довіри між органами публічної влади та громадськістю в незалежній Україні, основною причиною яких є довготривале перебування у колоніальному становищі. Виявляючи власну неспроможність до суверенного державотворення, українська спільнота закономірно опинялася у залежності від згуртованіших та потужніших сусідів.

На жаль, доводиться констатувати, що протягом усієї своєї історії розшматований український народ змушений був більше підкорятися іноземцям, аніж будувати власну державу. Досліджено феномен становлення громадського суспільства, що вважається невід'ємною частиною демократичної системи управління в незалежній Україні.

У контексті проведеного аналізу, відзначено що: ефективність системи державного управління залежить від оптимізації комунікативної взаємодії органів державної влади, громадськості та самоврядних структур (інститутів місцевого самоврядування). Це стає можливим завдяки побудові не лише ефективної комунікативної політики, а й єдиного комунікативного простору, що реалізується на основі принципу партнерства, реалізація якого передбачає цілковиту довіру зі сторони громадськості до органів державної влади. Звітуючи перед суспільством, органи влади повинні нести відповідальність за свої дії та прийняті рішення. Така форма взаємодії є однією із дієвих форм колективного управління, що, у свою чергу, забезпечує зміцнення демократії, адже нові форми комунікації держави і суспільства створюють передумови розвитку інститутів та організацій громадського суспільства, сприяють демократизації.

Все це підтверджує можливість та готовність сучасного вітчизняного комунікативного забезпечення для підтримки та оптимізації соціально-громадського діалогу. Проаналізовано недоліки та переваги комплексу правових та організаційних дій комунікації, що базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації та використанні відповідних методів управління, спрямованих на задоволення інформаційно-комунікативних потреб населення і організацію діяльності структурних підрозділів органів державної влади; проблеми організації комунікації соціально-

громадського діалогу, що полягають в тому, що дуже часто соціальні засоби масової інформації замінюють "реальну" проблематику в країні іншими питаннями і відвертають громадську увагу від найважливіших соціальних проблем.

У **Розділі 3** – *“Реалізація та моніторинг державно-громадської комунікації”* – виявлено спільне та особливе в управлінні державним та громадським секторами на організаційному, правовому та соціальному рівнях взаємодії. З’ясовано, що основна перевага розуміння відмінностей між державним та громадським секторами полягає в тому, що вона може полегшити передачу практики управління з одного сектору іншому. Визначено, що у підході, якому віддається перевага новим теоріям державного управління, державний сектор, схоже, поступово, приймає практику дуальної системи управління, що часто приписується громадському сектору з метою досягнення більшої ефективності.

Сьогодні, загальною світовою тенденцією є своєрідне дрейфування від децентралізованої моделі управління державним сектором до дуальної, а, також, централізованої, якій властива підпорядкованість центральному органу управління з чіткою стратегією розвитку державного сектору, орієнтованою на його фінансову ефективність при високому рівні корпоратизації та інтеграції (консолідації) підприємств та їх корпоративного управління. Тим не менш, це твердження має розглядати підхід, що може бути прийнятий обома секторами, і таким чином зменшити відмінності між ними. Проте, у здійсненому нами огляді літератури, практично, жодного зближення між двома секторами не виявлено. Більшість досліджень базуються на даних, отриманих з опитувальників, багато з яких походять з англосаксонських країн. Вони не є достатньо точними, щоб дозволити нам визначити, наскільки розвинулися сектори, чи справді вони це зробили.

Запропоновано інноваційний підхід до вирішення проблем побудови ефективного комунікаційного забезпечення державної служби та її розвитку, як відкритої системи, що саморозвивається, в умовах перехідного періоду, а, також, пов’язаних з цим завдань щодо розробки моделі рекламної комунікації для реалізації нововведень.

У зв’язку з цим, рекламна комунікація, як важлива частина формування комунікативної ефективності публічного управління, покликана забезпечити різноманітні ефекти в громадському суспільстві, серед яких: формування усвідомлення громадянами окремих питань державної політики; поширення інформації серед громадян про особливості та переваги органів державної влади у прийнятті рішень про державне управління; розвиток та зміна іміджу комунікативного сприйняття діяльності органів державної влади; об’єднання іміджу влади з особливими почуттями та емоціями; створення колективних норм підтримки, або недовіра до установ державної влади; радикальна зміна типу поведінки громадян, внаслідок отримання відповідної інформації.

Виокремлено потребу у реалізації інших комунікативних заходів, таких як поглиблені інтерв’ю та експериментальні проекти, з тим щоб полегшити вивчення розбіжностей між двома секторами та, що ще важливіше, виявити та зрозуміти спільне та особливе в управлінні державним та громадським секторами. У даному контексті, визначено громадський сектор як систему, що, відносно, самостійно розвивається і послідовно адаптує засоби саморегуляції, на відміну, від державного сектора, що потребує більш чіткого контролю та координації.

Громадський сектор виступає, з одного боку, як інституціональна оболонка

функціонування всього соціально-економічного середовища, а з іншого боку, як окрема сфера господарювання, головним суб'єктом в якій є держава. Узагальнено функції управління громадським та державним сектором. Підкреслено, що функції, хоча і різняться за своїм цільовим призначенням, однак, орієнтовані на досягнення, в першу чергу, суспільної ефективності та соціальної справедливості, на формування громадських благ в управлінні державним та громадським секторами.

Виявлено особливості природи реалізації державно-громадської комунікації та її організаційно-правових засобів, через детальний аналіз її політичного, інституційного та соціального аспектів. Особливостями природи реалізації державно-громадської комунікації є те, що розуміння основних аспектів державно-громадської комунікації сприяє тому, що справедливе суспільство залежить від участі своїх членів у формуванні колективних рішень, і що суспільство є демократичним, коли воно створює (або самостійно інститутує) власний моральний порядок.

Саме через процеси державно-громадської комунікації, практика публічного спілкування може допомогти створити певне уявлення про існування спільного блага (що має загальноприйняте значення), сумісного з соціальним плюралізмом (безліч конкретних цінностей). Приділено особливу увагу співвідношенню практики та ідеалів державно-громадської комунікації. Пояснюючи та описуючи природу державно-громадської комунікації, зосереджено увагу на зовнішніх факторах з метою пояснення того, як соціальний світ, як суспільне середовище спілкування, впливає на колективне прийняття рішень. В даному контексті, проведений аналіз поняття громадської думки, вказує на те, що діяльність інститутів публічної влади безпосередньо пов'язана з формуванням громадської думки, однак головним фактором при цьому, залишається необхідність дотримання основних критеріїв її реалізації. Узагальнено, що організаційно-правові засоби державно-громадської комунікації регулюються розгалуженою законодавчою базою, що забезпечує участь громадських організацій в адміністративних процесах. Це, в свою чергу, підвищує вимоги щодо професіоналізму громадських організацій як основного засобу державно-громадського діалогу та є перспективним напрямом для подальших наукових розвідок.

Базуючись на теоретико-практичних узагальненнях, доведено, що існує проблема щодо створення та забезпечення подальшого зростання рівня конкурентоспроможності середовища взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Вона пов'язана, в першу чергу, із відсутністю необхідних знань та навиків у працівників органів державної влади щодо створення ефективної системи управління взаємодією з громадськістю.

Критично проаналізовано наукові погляди експертів щодо технології та маркетингових засобів у забезпеченні конкурентного комунікативного середовища взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Проведення аналізу пов'язане з систематичним нагромадженням відповідної інформації. Усю інформацію можна поділити на дві групи: кількісна, або формальна, та якісна. Кількісна інформація є об'єктивною й відображає фактичні дані про діяльність конкурентів комунікативного середовища взаємодії органів публічної влади з громадськістю.

Оскільки державні товари та послуги сприймаються індивідуально і часто залежать від того, хто їх виробляє та надає, великого значення набувають якісні характеристики конкурентів комунікативного середовища взаємодії органів публічної влади з громадськістю. Якісна інформація є сукупністю суб'єктивних оцінок, тому що

відображає неформалізовані параметри. Вона може бути доповнена відгуками громадян-споживачів, клієнтів, які отримують державні послуги, незалежних експертів.

Визначено місце та роль комунікативних засобів та технологій реалізації державних рішень в публічному управлінні. Сформульовано твердження про основні характеристики налагодження ефективної комунікативної взаємодії органів публічної влади та інститутів громадського суспільства в публічному управлінні. Конкретизовано сучасні інституціональні форми оптимізації комунікативних відносин в системі взаємодії органів державної влади і громадськості. Аналіз проблем використання ІКТ в процесі комунікативної взаємодії органів публічної влади та інститутів громадського суспільства дав можливість зробити висновок про те, що перехід до комп'ютерно-орієнтованих технологій надання державних послуг, створення умов для їх розробки, апробації та впровадження, раціональне поєднання новітніх засобів з традиційними – не проста задача, що потребує вирішення цілого комплексу організаційних, навчально-методичних, матеріально-технічних та інших питань.

У Розділі 4 – *“ Державно-громадська комунікація як якісна ознака взаємовідносин держави та суспільства в Україні ”* – конкретизовано основні характеристики поняття «комунікативна ефективність публічного управління». В рамках даного дослідження, визначено роль та функції рекламної комунікації в забезпеченні комунікативної ефективності публічного управління та у процесах реалізації політики демократизації.

У цьому контексті, проаналізовано основні вимоги та характеристики, що висуваються до комунікативної ефективності публічного управління. Розроблено модель забезпечення комунікативної ефективності публічного управління, основними критеріями якої є: формування усвідомлення громадянами окремих питань державної політики; поширення інформації громадянам про особливості та переваги органів державної влади у прийнятті рішень про державне управління; розвиток та зміна іміджу комунікативного сприйняття діяльності органів державної влади; об'єднання іміджу влади з особливими почуттями та емоціями; створення колективних норм підтримки, або недовіри до установ державної влади; радикальна зміна типу поведінки громадян, внаслідок отримання відповідної інформації.

Проведений аналіз забезпечення комунікативної ефективності публічного управління дозволив чітко визначити його функціональну роль у політиці забезпечення демократизації, класифікованої структури, стадій, рівнів, тенденцій, що вказують на максимальну синхронізацію процедур державних органів на шляху задоволення потреб та інтересів громадськості. Таким чином, виникає питання про окремі типологічні особливості реалізації політики демократизації, що визначається процедурами комунікації та реалізується в рамках відповідних національних систем державного управління, що може бути предметом подальших наукових розвідок даного напрямку дослідження.

Розкрито потенціал каналів інформаційно-комунікативного супроводу для сприяння громадськості та стан упровадження елементів електронного урядування. Визначено, що для подолання основних проблем електронного урядування мають відбуватися процеси в державі, що пов'язані зі здійсненням координації дій із задоволення потреб громадськості як основної мети маркетингового управління шляхом створення та підтримання балансу між ресурсами органів державної влади і забезпеченням потреб населення. У контексті використання інформаційно-комунікативних технологій у діяльності Президента України виділено

взаємопов'язані комплекси завдань.

Визначено, що, сьогодні, вкрай необхідною умовою для розвитку інформаційно-комунікативного супроводу діяльності Президента України є започаткування дискурсивних технологій взаємодії з громадськістю. Мова йде про певне герменевтично-смісловісне наповнення проблем, якими оперує лідер країни, і що, в результаті цього, стають предметом обговорення цілого суспільства. Адекватність розуміння цієї проблеми очільником країни та через його здатність налагодити відповідний комунікативний зв'язок із суспільством стають запорукою успішності його політики та системного посилення кредиту довіри до нього, адже зв'язок Президента України з громадськістю та органами державної влади, в першу чергу, має бути прозорим.

Ідентифіковано рівень інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю. При з'ясуванні інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю за їхніми суб'єктно-об'єктними ознаками здійснено аналіз власне парламентського дискурсу - тема, що, до останнього часу, залишалася малодослідженою.

Відзначено, що впровадження громадських ініціатив, як однієї із найпотужніших форм прямої демократії, вимагає осмислення та доопрацювання правового засобу державного регулювання державним та громадським секторами, як підґрунтя удосконалення їх систем, адже неповна та неточна інформація стає, в результаті, причиною виникнення багатьох проблем в системі реформування державного управління. Визначено, що роль інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії із громадськістю можна посилити, використовуючи нові технології, та прийнявши стратегічний підхід до взаємодії з громадянами. Надано практичні рекомендації щодо загальної узгодженості роботи інформаційно-комунікаційних систем та реалізації стратегічних програм комунікації Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю.

У **Розділі 5** – *“Основні напрями удосконалення державно-громадської комунікації в Україні”* – показано, що розбудова ефективних політико-правових засобів державно-громадської комунікації можлива за умови чіткого розуміння того, що: природа державно-громадської комунікації в Україні занадто складна за своєю суттю, щоб унормувати коло пов'язаних з нею правовідносин лише шляхом законодавчого урегулювання; для нашої держави надзвичайно актуальною є проблема мотивації діяльності чиновника з великим обсягом дискретних повноважень та мізерним рівнем заробітної платні щодо формування, по-справжньому, людино-орієнтовної державно-громадської комунікації; повноваження системи суб'єктів органів державної влади (державні органи; державні підприємства, установи, організації; органи спеціального призначення), що здійснюють заходи реалізації державно-громадської комунікації недостатньо регламентовані і неповні, що стимулює формально-логічну практику, примушуючи реалізовувати державно-громадську комунікацію не по суті, а у контексті “колекціонування” формальних показників; метою правової освіти населення у контексті імплементації та покращення державно-громадської комунікації має бути, перш за все, пропагування несприйняття будь-яких проявів порушення принципів демократії у повсякденній життєдіяльності суспільства. Запропоновано чотириступеневу логіку ефективного запровадження визначених чинним законодавством засобів державно-громадської комунікації в Україні, у контексті

подолання правового нігілізму та поступового формування у суспільстві відповідної правосвідомості. Зазначено, що проблема реалізації державно-громадської комунікації не може бути вирішена лише за рахунок створення нових організаційних форм, уповноважених органів, запобіжних заходів.

Потрібне усвідомлення цього явища як такого, що має економічну, політичну, етичну, управлінську та правову ознаку, поняття державно-громадської комунікації повинне застосовуватися до всіх службовців органів влади, управління, правосуддя і громадських структур, наділених функціями обслуговування населення, а не лише, до так званих, посадових осіб. Узагальнено особливості становлення та основні напрями розвитку державно-громадської стратегії в реформуванні публічного управління в Україні.

Визначено специфічні особливості використання бренд-стратегії розвитку державно-громадської комунікації, що визначається такими основними характеристиками маркетингового середовища, як макро-політичні, соціально-культурними, економічними, територіальними, екологічними факторами, а також факторами мікросередовища (клієнти, конкуренти, цільова аудиторія, постачальники, маркетингові дослідження) державно-громадської стратегії в реформуванні публічного управління в умовах українського сьогодення. Запропоновано використання системи системи індивідуального маркетингу для вдосконалення кібербезпеки в інформаційно-комунікаційних системах в автоматичному режимі в автоматичному режимі, що дає можливість передавати дані від CRM-систем електронного документообігу і програм обліку інформації в смартфони громадян-користувачів державних послуг. У державному секторі систему побудови індивідуального можна використовувати, починаючи з соціальних опитувань і виборчих програм (аж до голосування зі смартфона). Для ідентифікації громадянина досить IMEI телефону, що і є основним параметром для облікових систем. Вся активність громадян-користувачів державних послуг прив'язана до цього коду.

Система створює електронну карту, що її особа завантажує в свій телефон. Карта ідентифікує IMEI і прив'язується до нього. Таким чином карта стає унікальною. Прямі комунікації здійснюються через відправку пуш-повідомлень, зворотна через соціальні мережі, месенджери або сайт компанії (творця карти). Технологія підтримується усіма мобільними операційними системами (правильно сказати, адаптована під всі системи). Є можливість прив'язки до карт платіжних систем, як, наприклад, Apple - гаманець та інші.

У державному секторі дана система може працювати як програми лояльності, купони, квитки, посадочні талони і, навіть, засіб ідентифікації. Розповсюджувати через будь-які канали комунікації: смс, пошта, месенджери, зі смартфона на смартфон (Скануванням QR-коду з екрану), і так далі.

Надано практичні рекомендації щодо розробки та прийняття Концепції державно-громадської комунікації в Україні, відповідно до чинного національного законодавства. Метою формування Концепції державно-громадської комунікації в Україні є забезпечення дієвої системи залучення громадян до розробки управлінських рішень, шляхом: виділення основних напрямів формування стратегії державно-громадської комунікації; визначення місії та цілей стратегії державно-громадської комунікації; розробки системи показників оцінки ефективності стратегії державно-громадської комунікації; координації дій з міжнародними комунікаційними

організаціями, зміцнення міжнародного авторитету держави, як послідовного й активного діяча із забезпечення комунікаційного простору та ін.

Основними завданнями Концепції державно-громадської комунікації в Україні визначено:

- створення нормативно-правової та методологічної баз, що дозволять уряду, громадянам і бізнесу функціонувати в єдиному інформаційному суспільстві;
- оптимізація та впровадження сучасних інформаційних ресурсів, що встановлюватимуть порядок зберігання та надання відомостей, обмін інформацією в електронній формі, а, також, контроль за використанням урядових інформаційних систем органами державної влади;
- позитивна зміна усіх компонентів управлінської діяльності, а саме: суб'єкт-об'єктних відносин, ціле покладання, стратегічного планування, комунікаційної політики, взаємовідносин системи управління з соціокультурним середовищем;
- підтримка дружніх, доброзичливих стосунків взаєморозуміння між органами державної влади та громадськістю, партнерами у системі державного управління;
- надання оперативної, достовірної та своєчасної інформації про продукти державного управління, що виробляються органом державної влади та формування у громадян поваги до них та відповідного рівня сприйняття;
- привернення бажаної уваги громадян, цільової аудиторії населення до діяльності органів державної влади, в цілому;
- сприяння впровадженню у діяльність засобів масової інформації принципів системи саморегуляції та прозорої редакційної політики;
- розробка та реалізація освітньо-професійної підготовки бакалаврів з питань засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні як фактор їх готовності до публічної служби;
- створення, в структурі Міністерства інформаційної політики, Ресурсного центру з питань організації засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні;
- використання компонентів інноваційності та креативності щодо засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні;
- можливість залучення міжнародних фінансових ресурсів, на паритетних умовах, для ефективнішої реалізації засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні;
- забезпечення атмосфери довіри щодо засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, через створення та підтримку позитивного іміджу державних службовців перед громадськістю. Вищенаведений перелік не є вичерпним, що обумовлюється швидким поширенням змін у суспільстві та формуванням нових каналів, засобів зв'язку.

Реалізація Концепції державно-громадської комунікації в Україні забезпечить: стійке зростання засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні на основі їх інноваційного розвитку; створення несприятливих умов для корумпованості суспільства; посилення резерву кадрового потенціалу публічної служби та формування службовця європейського рівня; підвищення престижу засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні та формування нової якості публічних послуг; раціональне використання фінансових та людських ресурсів; підтримку і зміцнення самоорганізації і добровільної діяльності громадян на користь

спільноти; виконання спільних проєктів інформаційного, аналітично-дослідницького, благодійного і соціального характеру; розширення інформованості суспільства про сприятливу роль громадського суспільства задля формування громадської культури та розвитку волонтерства та благодійництва; розвиток соціального підприємництва як важливого компонента соціального розвитку; сприяння ефективному виконанню Угоди про асоціацію між Україною та ЄС як ключового аспекту державно-громадського діалогу та ін.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення актуальної теоретичної проблеми в галузі науки державного управління: запропоновано розв'язання важливої наукової проблеми стосовно теоретико-методологічного обґрунтування підходів та управлінських засобів щодо розвитку державно-громадської комунікації, що сприяє ефективній взаємодії і взаємовідносинам між владою і суспільством в умовах невизначеності, кризових і протестних явищ та множинності суспільних інтересів.

Результати, отримані в процесі дослідження, дають підстави сформулювати такі висновки та окремі пропозиції.

1. Проведено порівняльний аналіз поняття та категоріального ряду комунікації в державі та суспільстві, що дав змогу визначити, що, на сучасному етапі розвитку наукової думки багатьох країн світу (як на території США, Європи, так і України) можна говорити про те, що комунікація розглядається вже як цілісна інтегративна наука про найзагальніші закономірності функціонування різноманітних комунікативних процесів і їх вплив на розвиток людини і суспільства. Акцентовано увагу на тому, що історія формування наукового вивчення та аналізу поняття «прокомунікативістика» розгортається на тлі реальних проблем, що постійно змінюються, тому багато із існуючих теорій, насамперед у силу відкритості й мінливості самого процесу поширення інформації в суспільстві, дотепер не мають однозначного розв'язання. Запропоновано розуміти прокомунікативістику як сукупність соціальних, економічних, політичних ідей, що об'єднує і інтегрує всі види управлінської діяльності, що направлені на задоволення комунікаційних нестатків і потреб населення через вивчення структури державного управління. Поряд з іншими, не менш важливим поняттями категоріального ряду комунікації в державі та суспільстві, окрему увагу приділено публічно-комунікативній сфері як первинному інституту суспільного в умовах відокремлення людини від природи та її спільнот від навколишнього світу.

2. Уточнено та розвинено понятійно-категоріальне визначення поняття державно-громадської комунікації, віддаючи перевагу структурно-функціональному підходу, в рамках якого, пропонується розуміти державно-громадську комунікацію як організацію практичного здійснення комунікаційного процесу між суб'єктом та об'єктом державного управління, що є реально існуючим компонентом безпосередньої реалізації управлінських цілей, що, “матеріалізуючись” в засоби управління, втілюються у системі цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на об'єкти управління, а засіб управління включає наступні елементи: об'єкти управління; суб'єкти управління; взаємовплив між суб'єктами та об'єктами управління. Такий підхід відрізняється системною упорядкованістю “кожного з його складових і дає змогу розкрити статику в діяльності суб'єктів та об'єктів управління, що складають

організаційно-структурну основу засобу державного управління і динаміку засобу управління (комплекс зв'язків та взаємодій суб'єктів та об'єктів управління)".

3. Визначено особливості використання методології дослідження державно-громадської комунікації, на основі застосування загально-специфічних принципів: принцип громадянської активності, принцип суспільної участі, принцип поваги, принцип партнерства, принцип незалежності, принцип рівноправності. Функціональні особливості державно-громадської комунікації зосереджені на кінцевих результатах, на основі кількісного вимірювання показників її ефективності, основними з яких є: обмеження впливу державного сектору на процес комунікації; конкурентне забезпечення державно-громадської комунікації; наголос на людино-орієнтовному стилі державно-громадської комунікації; формальне вимірювання вимірюваних стандартів і показників продуктивності та успіху державно-громадської комунікації; більший акцент робиться на контролі результатів щодо ефективності державно-громадської комунікації та ін.

4. В межах даного дослідження, обґрунтовано історичні передумови становлення та класифікаційну структуру основних етапів та комунікативних засобів соціально-громадського потенціалу державного розвитку, на прикладі процесів інституалізації державно-громадської комунікації в Канаді, Австрії, Боснії і Герцоговини, Франції та Латвії, що характеризують різні технологічні прийоми реалізації принципів відкритості, людино-орієнтовності та прозорості функціонування систем державного управління. Беручи до уваги, що цілями громадських організацій є реалізація й захист інтересів певних груп населення, що їх вони представляють, комунікація з органами державної влади для них є одним із найважливіших засобів реалізації цих інтересів. Проаналізовано основні етапи та комунікативні засоби становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку, серед яких: надання освіти у сфері політики державно-громадської комунікації – підвищення рівня знань різних груп громадськості та співробітників різних організацій; організація відкритого діалогу між органами державної влади та громадськістю у напрямку виявлення та вироблення шляхів вирішення різного роду конфліктних ситуацій між різними учасниками державно-громадського процесу; залучення громадян через відповідні громадські організації до процесів розроблення державної політики та виконання рішень щодо посилення взаємодії держави та суспільства; запровадження новітніх методів адаптації зарубіжного досвіду до вітчизняної практики державно-громадської комунікації, шляхом розроблення стандартів, які б забезпечували конкурентоздатність держави у різних сферах суспільного життя, а на основі цього розроблення індикаторів вимірювання ефективності їх систем державного управління у певних сферах.

5. З'ясовано сутність і особливості генези інформаційно-комунікативних систем в концептуалізації пріоритетності прав людини і прав громадянина. Зазначено, що застосування інформаційно-комунікативних систем в державному управлінні вважається вирішальним чинником для досягнення ефективності її економічного функціонування як специфічного інституційного засобу для реалізації державної політики. Якість інформаційно-комунікаційних зв'язків між окремими суб'єктами державного управління визначається низкою факторів і це впливає на загальну систематичну структуру всієї організації державного управління. Крім того, інформаційно-комунікаційні зв'язки, також, впливають на якість потоків інформації, що здійснюються в рамках всієї системи державної влади, а, також, характеристики зовнішніх зв'язків державного управління. Якість комунікаційного зв'язку може (але це

не обов'язково повинно бути) істотно залежати від використання інформаційно-комунікаційних технологій.

6. Розкриті історичні традиції, здобутки та комунікативні прорахунки в становленні довіри між органами публічної влади та громадськістю в незалежній Україні. Дійдено висновку, що з моменту здобуття Україною незалежності, рівень довіри між громадянами та органами державної влади зазнав драматичних змін. Все частіше починає проявлятися рішучість громадян стати рушієм соціальних змін. Зростання економіки знань, розширення можливостей людей через соціальні медіа та появу транснаціональних громадянських мереж зробили громадськість дедалі потужнішим учасником у вирішенні державних вітчизняних та закордонних справ. Громадяни дедалі більше вимагають розширення соціального простору та врахування їх думок державними діячами, адже це одна з основних функцій громадського суспільства – подолання розриву між офіційним політичним процесом і населенням. Між тим, поступово, після електоральних революцій в Україні, розпочинається процес відновлення довіри у громадян, для того, щоб забезпечити їх підзвітність новим урядам.

7. Ідентифіковано спільне та особливе в управлінні державним та громадським сектором. Основна перевага розуміння відмінностей між державним та громадським секторами полягає в тому, що вона може полегшити передачу практики управління з одного сектору в інший. У підході, якому віддається перевага новим теоріям державного управління, державний сектор, схоже, поступово, приймає практику дуальної системи управління, що часто приписується громадському сектору з метою досягнення більшої ефективності. В цілому, в Україні склалась досить детально розроблена практика щодо управління суб'єктами господарювання державного сектору, хоча, на жаль, не всі її принципово важливі положення, адаптують досвід управління громадським сектором. Так, наприклад, особливо на загальнодержавному рівні, загальна мета діяльності уряду - досягнення певних цілей політики, наприклад, в екологічних, соціальних, економічних аспектах. У даному контексті, уряди мають проводити добре налагоджену роботу з громадським сектором щодо програм соціального забезпечення, або охорони здоров'я для вивчення результативності надання послуг, для цільових груп. Виходячи з результатів аналізу, обґрунтовано необхідність серйозного осмислення та доопрацювання правового засобу державного регулювання державним та громадським секторами. Установлено, що, сьогодні, удосконалення засобу впровадження сучасних технологій інформаційної присутності та інформування громадян про їх права, зокрема, про право вибору, право відповідальності є першим важливим кроком до їх участі в процесі контролю за виробленням та реалізацією державної політики.

8. Проведено аналіз маркетингового забезпечення комунікативної ефективності публічного управління та визначено функціональну роль маркетингових комунікативних засобів у політиці забезпечення демократизації. Показано інноваційність використання специфічних маркетингових функцій управління державним і громадським секторами на прикладах організаційно-функціонального розвитку обох секторів. Розглянуто політичний, інституційний та соціальний аспекти природи реалізації державно-громадської комунікації. Такий контекст аналізу природи державно-громадської комунікації вказує на те, що діяльність інститутів публічної влади безпосередньо пов'язана з формуванням громадської думки, базованої на сучасних інформаційно-комунікативних технологіях, однак головним фактором при цьому, залишається необхідність дотримання основних критеріїв її реалізації.

Сформульовано визначення терміна «форми комунікативного впливу громадського суспільства на державну політику» як способу визначення, оцінювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі отриманої інформації, що використовуватиметься для подальших планування та оцінки комунікаційного процесу реалізації державного управління. Такий підхід, на нашу думку, відрізняється системною упорядкованістю кожного з його складових і дає змогу розкрити статистику в діяльності суб'єктів та об'єктів управління, що складають організаційно-структурну основу державного управління і динаміку засобу управління (комплекс зв'язків та взаємодій суб'єктів та об'єктів управління).

9. Визначено рівень інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Президента України, Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю. Обґрунтовано факт, що підґрунтям для розвитку основних каналів інформаційно-комунікативного супроводу діяльності Президента України є динамізм сучасної політики. Засоби прийняття державних рішень знаходяться в постійному русі і потребують широкого інформаційного супроводу для безпосереднього контакту з громадськістю. При з'ясуванні інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Президента України, Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю за їхніми суб'єктно-об'єктними ознаками здійснено аналіз власне парламентського дискурсу – тема, що до останнього часу залишалася малодослідженою. Відзначено, що впровадження громадських ініціатив, як однієї із найпотужніших форм прямої демократії, вимагає осмислення та доопрацювання правового засобу державного регулювання державним та громадським секторами, як підґрунтя удосконалення його системи, адже неповна та неточна інформація стає, в результаті, причиною виникнення багатьох проблем в системі реформування державного управління. Визначено, що роль інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії із громадськістю можна посилити, використовуючи нові технології та прийнявши стратегічний підхід до взаємодії з громадянами.

10. Окреслено підхід до розробки передумов формування саморегульвної системи засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, у якому, у комунікаційній діяльності, ключового значення набуває перенесення акценту із традиційної регламентації державно-громадських комунікаційних відносин до нових європейських форм соціальної комунікативної взаємодії, що конструює і конститує форми соціального буття, шляхом: запровадження обов'язкової громадської експертизи проєктів законодавчих і нормативно-правових актів, забезпечення моніторингу їх сприйняття населенням України тощо; розроблення групи соціолого-політичних індикаторів оптимізації державно-громадської комунікативної мережі в публічному управлінні, виділено основні напрями роботи; аналізу міжнародного досвіду застосування ІКТ, що дозволив сформулювати переваги їх використання у вітчизняному державному управлінні та ін. Визначено, що модернізація державної політики формування ІКТ в Україні передбачає створення дієвих комунікативних підрозділів замість діючих відділів із взаємодії з громадськістю, яких на Заході давно вже не існує: громадяни – платники податків вважають недоцільним витратити спільні кошти на власну рекламу.

11. Розроблено Концепцію державно-громадської комунікації в Україні, що її необхідність зумовлена відсутністю єдиного уніфікованого підходу до розробки та застосування державно-громадської комунікації. Концепція побудована на базі гіпотези, що в ній досягнення цілей державно-громадської комунікації супроводжується

визначенням потреб громадян-споживачів і забезпеченням їх бажаної задоволеності рівнем комунікації ефективнішими та продуктивнішими способами, підкріпленими комплексними зусиллями маркетингового інструментарію в системі державно-громадської комунікації, націленими на створення споживчої комунікаційної задоволеності усіх цільових аудиторій як основи для досягнення цілей органів державної влади. Серед ключових засад Концепції, що повною мірою мають бути реалізовані, формування системи індивідуального маркетингу для вдосконалення кібербезпеки в інформаційно-комунікаційних системах, в автоматичному режимі, що дає можливість передавати дані від CRM-систем електронного документообігу і програм обліку інформації в смартфони громадян-користувачів державних послуг. Сутність системи індивідуального розкривається у виявленні конкретних кроків у напрямках розвитку та впровадження передових засобів державно-громадської комунікації, основними з яких є: стратегічне управління державно-громадською комунікацією; PR як мистецтво і наука досягнення гармонії за допомогою взаєморозуміння, заснованого на правді і повній інформованості громадськості; маркетинг-мікс для формування та задоволення потреб клієнтів державно-громадської комунікації та ін. Надано авторське визначення мети формування саморегульованої системи засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, що полягає у реалізації засобів професійного, громадського саморегулювання для розвитку та удосконалення процесів державно-громадської комунікації і визначення можливостей та перспектив їх використання в Україні.

Основні позиції Концепції можуть бути використані:

— *в діяльності органів державної влади* для формування саморегульованої системи громадського впливу на державну політику України, шляхом інституційного зміцнення обізнаності державних службовців щодо суті та переваг електронного урядування; впровадження сервісного обслуговування у діяльність органів державної влади щодо надання адміністративних послуг, через Інтернет впровадження відповідних освітніх програм, збільшення обсягу підготовки представників органів державної влади у сфері ІКТ; модернізації та популяризації здійснення наукових розвідок в забезпечення необхідних систем кібербезпеки електронних форм державно-громадської комунікації;

— *в діяльності органів місцевого самоврядування* для розбудови, відкритої для суспільства, системи державної служби на місцях, що вимагає підвищення рівня комунікативних компетенцій державних службовців, як одного з чинників забезпечення ефективності функціонування системи державного управління; усунення «інформаційної нерівності» між суб'єктивним та об'єктивним аспектами комунікативної діяльності органів місцевого самоврядування, що потребує нормативно-законодавчого забезпечення розвитку компетенцій у сфері ІКТ; прискорення розвитку ІКТ в регіонах, впровадження відповідних програм технічного та програмного забезпечень регіонів, фінансова підтримка.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

А.Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації :

1. Романенко Е.А. Чаплай И.В. Формирование инструментов маркетинга в публичном управлении: уч. пособие. LAP Lambert Academic Publishing. Германия, 2016. 190 с. *(Особистий внесок автора: аналіз використання інструментів маркетингу у державних органах влади).*

2. Васильченко А. Стратегия глобального развития: Украина-Беларусь: монография / А.Васильченко, С. Гвозджевич С., Ю. Чеплянский Ю. и др./ под ред. д.э.н., проф. А. Ю. Якимчук. Ровно–Пинск–Варшава : НУВХП, 2017. 346 с. *(Особистий внесок автора: кластеризація напрямів формування державно-громадянської комунікації).*

3. Козаков В. М. Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія / В. М. Козаков, О. В. Рашковська, В. А. Ребало, Є. О. Романенко, І. В. Чаплай. Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 288 с. Бібліогр.: с. 267–287. (Серія “Публічне адміністрування”; вип. 1). *(Особистий внесок автора: систематизація проблемних аспектів публічного управління у процесі реалізації загальної стратегії комунікаційної політики в Україні).*

4. Козаков В.Н. Стратегические приоритеты государственно-гражданской коммуникации: монография / В.Н. Козаков, А.В. Рашковская, В.А. Ребало, Е.А. Романенко, И.В. Чаплай. LAP Lambert Academic Publishing, 2017. 274 с. Библиогр.: с. 288–314. *(Особистий внесок автора: виявлення стратегічних напрямів розвитку маркетингового управління в діяльності органів державної влади).*

5. Кіслов Д. В. Маркетингова комунікологія як засіб реалізації державної політики: монографія / Д. В. Кіслов, Є. О. Романенко, І. В. Чаплай. Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 412 с. Бібліогр.: у кінці розд. (Серія “Публічне адміністрування”; вип. 2). *(Особистий внесок автора: дослідження маркетингового механізму державного управління та перспектив його розвитку з позиції досягнення як короткострокових, так і довгострокових цілей публічного управління).*

6. Кіслов Д. В. Маркетинговые коммуникации в публичном администрировании: монография / Д.В. Кіслов, Е.А. Романенко, И.В. Чаплай. LAP Lambert Academic Publishing, 2018. 419 с. *(Особистий внесок автора: характеристика роботи центрів надання адміністративних послуг громадянам).*

7. Чаплай І. В. Державно-громадська комунікація як об’єкт наукового дослідження в Україні / І. В. Чаплай. Одеса: КУПРІСНКО СВ, 2018 386 с.

8. Сучасні аспекти науки : колективна монографія / за заг. ред. Є.О. Романенка. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2020. Романенко Є.О. Жукова І.В. / Розробка механізмів формування інформаційного суспільства держави / стор.39-50 *(Особистий внесок автора: пропозиції щодо забезпечення активної взаємодії між органами публічної влади, приватним сектором та громадою на засадах рівноправності).*

9. Чаплай І.В. Генеза формування довіри між органами державної влади та громадськістю в незалежній Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України.* 2017. № 4. С. 5-9.

10. Чаплай І.В. Методологія дослідження комунікативної взаємодії та громадськості. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління.* 2017. № 3 (76). С. 117-122.

11. Romanenko E Chaplay I. Public administration by the modern in Construction of Ukraine. *Public management.* 2017. №2 (7) – may 2017. P. 172-180. *(Особистий внесок автора: характеристика інформаційно-технічного забезпечення державних підприємств).*

12. Чаплай І.В. Комунікація в державі та суспільстві: термінознавчі аспекти. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2017. №1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1109>.

13. Chaplay I. Romanenko E. Theoretical and methodological identification of the concept of “marketing communications” (archetypal approach). *Public management*. 2017. №3 (8) – june 2017 (special edition). P. 259-266. (*Особистий внесок автора: характеристика рекламної комунікації у сфері забезпечення комунікативної ефективності публічного управління*).

14. Chaplai I. Public-civic communication and principles of its formation. *Public management*. 2017. №4 (9) September 2017. P. 213 –218.

15. Чаплай І.В. Комунікативна ефективність публічного управління. *Теорія та практика державного управління*. 2017. № 3(58) / 2017. С.30 –33.

16. Чаплай І.В. Інституційні форми оптимізації комунікативних відносин в системі взаємодії органів державної влади та громадськості. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2017. № 3. С. 119 -123.

17. Чаплай І.В. Маркетингове забезпечення ефективності державно-громадянської комунікації: тенденції та проблеми. *Ефективність державного управління*. 2017. № 3(52). С. 272-277.

18. Chaplai I. Public-civil communication — important part of preparation and adoption of government-managerial decisions. *Public management*. 2017. №5 (10) – december 2017. P. 268-274.

19. Чаплай І.В. Концепція аналізу та оцінювання державно-громадянської комунікації в реформуванні публічного управління в Україні. *Збірник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2018. №2 2018. С. 112-115.

20. Чаплай І.В. Деякі чинники удосконалення практики удосконалення запровадження державно-громадянської комунікації: управлінський аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. №2. URL: <http://www.e-patp.academy.gov.ua/pages/dop/20/files/a2ef6bde-db29-4563-b08e-e14a28f15922.pdf>

21. Чаплай І.В. Система побудови індивідуального маркетингу для формування бренд-стратегії розвитку державно-громадянської комунікації в автоматичному режимі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 23 - 2017. С. 117-119.

22. Chaplai I. An overview of the discursive field of the problems of the formation of social and civil dialogue for public development. *Public management*. 2018. № 1 (11) - 2018. С. 306-312.

23. Chaplai I. The orienters of development of forms of communicative influence of civil society on the public policy. *Public management*. 2018. № 2 (12) - 2018. С. 228-235.

24. Чаплай І.В. Методичне забезпечення соціально-громадянському діалогу: міжнародний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 20 17. № 23 грудень 20 17. С.76-78.

25. Чаплай І. В. Методи підвищення операційної ефективності каналів комунікативного впливу громадянського суспільства. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. – No 1-2. С. 52-57.

26. Чаплай І.В. Цілі державних комунікативних планів Верховної Ради України за ступенем загальності та точності. *Ефективність державного управління*. 2018. № 1(54). С. 174-184.

27. Чаплай І.В. Инициативы общественных организаций и их участие в процессе принятия правительственных решений. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8- 2018. С. 107-109.

28. Chaplai I. The model of advertising communication regarding an effective

regulatory framework for interaction and feedback from the Civil Service Institute and the public. *Public management*. 2018. № 3 (13) - 2018. С. 216-223

29. Chaplay I., Shakhov V., Romanenko E. Parliamentary opposition. European experience for Ukraine. *Public management*. 2019. -№ 1 (16) – January 2019. P. 174-187. (Особистий внесок автора: характеристика концептуального підхід до державно-правового статусу парламентської опозиції).

30. Чаплай І.В. Шляхи оптимізації ефективності державно-громадянської комунікації в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. №1. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/35.pdf

31. Zhukova I.V. Methodological aspects of public-civic communication research. *Public management* 2019. № 5 (20) – December 2019. pp. 75-84.

32. Chaplay I. State regulation of the problems of investment processes in the construction of social housing in the context of European experience. *Public management* 2019. № 2 (17) – March 2019. pp. 277-285.

33. Романенко Є.О. Чаплай І.В. Шляхи оптимізації державної комунікативної політики в Україні. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2019. № 2 травень 2019. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15607809568549.pdf> (Особистий внесок автора: аналіз маркетингових аспектів комунікативної політики щодо консолідації різних груп населення).

34. Chaplai I. Information and communication support of the activities of the Verkhovna rada in interaction with the public. *Науковий вісник Полісся*. 2017. №4 (2017). P. 170-174.

35. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Сутність та особливості системи маркетингу послуг у механізмах державного управління. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №12(186) 2016. С. 81-89. (Особистий внесок автора: визначення особливостей маркетингу державних послуг).

36. Chaplai I.V. Romanenko Y.A. Sustainable economic growth of the small and medium business in Ukraine on the basis of innovation development of diversified. *Науковий вісник Полісся*. 2016. №3 (2016). P. 134-139. (Особистий внесок автора: аналіз інформаційно-ресурсного забезпечення державних підприємств).

37. Chaplai I.V. Romanenko Y.A. Modern administrative tool of the innovative development of the enterprise. *Науковий вісник Полісся*. 2016. №4 (2016). P. 268-275. (Особистий внесок автора: охарактеризування сучасних комунікаційних технологій для підвищення громадської діяльності у напрямі участі її у процесах формування та реалізації державної політики).

38. Chaplai I.V. Romanenko Y.A. Analysis of the main directions of preservation and development of the territories of kyiv region. *Public management*. 2017. №1 (6) – march 2017. P.162-170. (Особистий внесок автора: аналіз комунікаційної складової у роботі територіальних громад).

39. Chaplai I. Informational and Communicative Support of the Activities of the President of Ukraine. *World Journal of Political Science*. 2017. №4 (2017). P. 25-28.

40. Chaplai I. Romanenko E. Advertising communicology as an essential factor of democratization of public administration. *International Journal of Legal Studies*. 2017. №1 2017. P. 193-201. (Особистий внесок автора: визначення особливостей рекламної комунікології).

41. Romanenko Y. Kozakov V., Chaplay I. Public-civilian communicative network as a phenomenon in public administration. *International Journal of Legal Studies*. 2017. №2

2017. Р. 287-294. (*Особистий внесок автора: аналіз характеристик цивілізаційного розвитку державно-громадської комунікації*).

42. Chaplai I. Romanenko E. Theoretical and methodological foundations subsystem brand management at the enterprise. *Науковий вісник Полісся*. 2017. №2 (2017). Р. 156-163. (*Особистий внесок автора: аналіз можливих аспектів застосування бренд-менеджменту для розвитку державно-громадської комунікації*).

43. Чаплай І.В. Лебедева Н.А. Реализация целей ЮНЕСКО для устойчивого государственного управления в Украине (сохранение экосистем суши – заповедник «Аскания-Нова»). *Қазақстандағы PR және БАҚ. Ғылыми еңбектер жинағы*. 2017. №14 2017. С. 44-52. (*Особистий внесок автора: розкрито сутність комунікаційного забезпечення державного розвитку у напрямі формування його стійкого розвитку*).

44. Chaplai I.V. Modern potential of state education management in Ukraine. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2018. № 1 2018. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2018/1/4123>

45. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Розбудова громадянського потенціалу взаємовідносин держави та суспільства. *Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління*. 2018. №1- (2018). URL: <http://maup.com.ua/assets/files/expert/1/suchasnij-stan-ta-sistemnij.pdf> (*Особистий внесок автора: сформоване загальне розуміння ролі і важливості третього сектора для сучасного демократичного суспільства і партнерських мереж*).

46. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Забезпечення розбудови громадянського потенціалу в Україні . *Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління*. 2018. №2. URL: <http://maup.com.ua/assets/files/expert/2/zabezpechennya-rozbudovi-gromadyanskogo-potencialu-v-ukraini.pdf> (*Особистий внесок автора: обґрунтовані перспективи налагодження стійкої взаємодії за участю громадянського суспільства у справах держави*).

47. Воргін В.Є. Рецензія на монографію кандидата наук з державного управління, доцента, завідувача кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом Міжрегіональної Академії управління персоналом Чаплай Ірини Віталіївни «Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні». *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України* . 2019. № 3, 2019. С. 152-154. (*Особистий внесок автора: матеріал підготовлений за результатами написання докторської монографії Жукової І.*).

48. Жукова І.В. Романенко Є.О., Пономаренко Т.В. Основи управління розвитком загальноосвітнього навчального закладу. *Експерт: парадигми юридичних наук та державного управління*. 2019. №3- (2019). – С. 164-174. (*Особистий внесок автора: доведена важливість комунікативної складової у процесі розвитку загальноосвітнього навчального закладу*).

49. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Сучасний стан та системний розвиток форм та методів взаємодії між державою та громадянським суспільством в ЄС. *Збірник наукових праць УТА*. 2018. №2 (2018). С. 174-179. (*Особистий внесок автора: проаналізована важливість взаємодії між державою та громадянським суспільством для підвищення ефективності державного управління*).

50. Жукова І.В. Романенко Е.А. Генезис коммуникационного развития в условиях политическо-общественных трансформаций. *Қазақстандағы PR және БАҚ. Ғылыми еңбектер жинағы*, 2019. № 18 2019. С. 68-75. (*Особистий внесок автора:*

проаналізовані основні етапи становлення комунікаційного розвитку державної політики).

51. Кропивницький В.С. Жукова І.В. Вивчення та аналіз соціальних запитів громадян для коригування державних рішень. *Науковий вісник: державне управління* 2019. № 2 2019. С. 76-83. (Особистий внесок автора: проаналізовані засади реалізації соціальних запитів громадян для коригування державних рішень).

52. Андрієнко М.В. Жукова І.В. Каршиєва О.І. Особливості формування об'єктно-предметної сфери державного управління медіацією в Україні. *Науковий вісник: державне управління* 2020. № 2(4). 2020. С. 21-31. (Особистий внесок автора: здійснення аналізу особливостей формування об'єктно-предметної сфери державного управління медіацією з метою її адаптації до суспільно-політичних реалій України).

53. Zhukova I.V., Romanenko E. Peculiarities of cooperation of the European Union in the framework of partnership civil society development programs *Public management* . 2020. № 2 (22) – March 2020. pp. 191-201. (Особистий внесок автора: актуалізоване питання щодо необхідності впровадження європейського досвіду з питань реалізації державно-громадської комунікації).

Б.Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

54. Чаплай І.В. Форми комунікативного впливу громадянського суспільства на механізми державного управління. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід: 2017 рік*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжн. участю, 27 жовтня 2017 року. Одеса.: Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ, 2017. С. 374-375.

55. Чаплай І.В. Основні етапи становлення соціально-громадянського потенціалу державного розвитку. *Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад : 2017 рік*: матеріали І міжн. наук.-практ. конф. 20 жовтня 2017 року. Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2017. С. 136.

56. Чаплай І.В. Інформаційно-комунікативний супровід діяльності Президента України. *Моделювання та прогнозування соціально-економічного міжнародного співробітництва: 2017 рік*: матеріали міжн. наук.-практ. , конф.01-02 вересня 2017 року. Київ.: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2017. С. 43-45.

57. Чаплай І.В. Организационно-правовые механизмы государственно-гражданской коммуникации. *Членство в ВТО: перспективы научных исследований и международного рынка технологий: 2017 рік*: матеріали заруб. міжнарод. наук.-практ. конф., 18-20 жовтня 2017 р. Сінгапур: Регіональна Академія Менеджменту, 2017. С. 51-54.

58. Chaplay I.V. Romanenko Y.A. The essence of the strategy and «strategic set». *Менеджмент качества: поиск и решения: 2016 рік*. матеріали II між народ. наук.-практ. конф. 23-25 листопада 2016 р. Шанхаї (Китай): Регіональна академія менеджменту, 2016. С.61-64. (Особистий внесок автора: узагальнена важливість використання деяких аспектів стратегічного менеджменту для розвитку державно-громадської комунікації).

59. Чаплай І.В. Інформаційно-комунікативна інфраструктура взаємодії держави

та громадянського суспільства. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: 2017 рік*: матеріали VIII Міжнарод. наук. Інтернет-конф. 26 травня 2017 р. Одеса: Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ, 2017. С. 157-158.

60. Чаплай І.В. Державно-громадянська комунікація – середовище формування соціально-значимої інформації щодо діяльності державних інститутів. *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: 2016 рік*: матеріали Міжн. Всеукр. науково-практичної інтернет-конференції, 19 жовтня 2017 р. Полтава.: Полтавський університет економіки і торгівлі, 2017. С. 349-351.

61. Чаплай І.В. Романенко Е.А. Особенности организационного обеспечения системы судебных органов Украины в сфере противодействия коррупции. *Интеграция научного сообщества перед глобальными проблемами современности: 2017 рік*: матеріали заруб. міжнарод. наук.-практ. конф., 07-09 березня 2017 р. Японія: Регіональна Академія Менеджменту, 2017. С.145-153. *(Особистий внесок автора: узагальнена важливість усунення корупційної складової судових органів влади для відновлення довіри людей щодо їх роботи).*

62. Чаплай І.В. Показатели эффективности публичного управления в государственно-гражданской коммуникации. *Европа и тюркский мир: наука, техника и технологии: 2017 рік*: матеріали II міжнарод. наук.-практ. конф., 29-31 травня 2017 р. Туреччина: Регіональна Академія Менеджменту, 2017. С. 139-143.

63. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Особливості громадянської участі в публічно-комунікативних процесах держави. *Суспільно-політичний та соціокультурний розвиток південного регіону. України: історичні традиції і сучасні тенденції: 2017 рік*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. 18 травня 2017 р. Одеса: Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ, 2017. С.48-49. *(Особистий внесок автора: узагальнена важливість громадянської участі в публічно-комунікативних процесах держави).*

64. Чаплай І.В. Цифрові технології комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради у взаємодії із громадськістю. Формування публічної служби, чутливої до людей з особливими потребами: 2017 рік: матеріали наук.-практ. конф. за міжн. участю, 10 листопада 2017 року. Київ.: Національна академія державного управління при Президентові України, 2017. С. 276-278.

65. Чаплай І.В. Управління державним та громадянським сектором: спільне та відмінне. *Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України: 2017 рік*: матеріали наук.-практ. конф., 30 листопада 2017 р. Київ.: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2017. С.20-21.

66. Чаплай І.В. *Комунікація як структурно-функціональна складова формування та реалізації державної політики. Публічне управління: стратегія реформ: 2017 рік*: матеріали наук.-практ. конф. за підсумками стажування слухачів, 27 вересня 2017 р. Харків: Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ, 2017. С.1-3.

67. Чаплай І.В. Послаблення національної самосвідомості громадян – шлях до розриву зв'язків з державою. *Комунікаційні технології в міжнародних соціальних практиках: 2017 рік*: матеріали Міжн. наук.-практ. конф., 7 листопада 2017 р. Київ.: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2017. С.110-113.

68. Чаплай І.В. Принципи формування державно-громадянської комунікації. *Проблеми управління соціальним і гуманітарним розвитком : 2017 рік*: матеріали 11-й

науково-практичної конференції за міжнародною участю, 01 грудня 2017 р. Дніпропетровськ: Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ, 2017. С. 504-505.

69. Чаплай І.В. *Особливості партнерства у сфері стратегічних напрямів державно-громадянської комунікації. Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика: 2017 рік:* матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., 24 листопада 2017 р. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017. С. 903-904.

70. Chaplay I.V. Scientific and educational support of the reformation of state-civic communication. *Менеджмент качества: поиск и решения: 2017 рік:* матеріали III Міжнарод. наук. конф., 27-29 листопада 2017 р. Малайзія: Регіональна Академія Менеджменту, 2017. С. 64-67.

71. Чаплай І.В. Інституціоналізація державно-громадянської комунікації: міжнародний аспект. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти: 2017 рік:* матеріали II Всеукраїнській науково-практичній конференції, 23 листопада 2017 р. Полтава: Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, 2017. С. 142-144.

72. Chaplay I.V. Communication system of the canadian public authorities with society. *Innovation Management and Technology in the Era of Globalization: 2018 рік :* матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф., 8-11 січня 2018 р. Александрия: Регіональна Академія Менеджменту, 2018. С. 107-108.

73. Чаплай І.В. Лебедєва Н.А. Вивчення англійської мови — засіб підвищення комунікативних навичок державних службовців. *Сучасні виклики публічного управління: 2017 рік:* матеріали I наук.-практ. конф. за міжн. участю, 28 грудня 2017 р. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2017. С.80-83. *(Особистий внесок автора: проаналізована важливість вивчення державними службовцями англійської мови).*

74. Chaplay I.V. Implementation of European standards of democratic governance for the development of state-civil society. *Интеграция научного сообщества перед глобальными проблемами современности: 2018 год:* матеріали III Міжнарод. наук. конф., 26-28 лютого 2018 р. Кіото (Японія): Регіональна Академія Менеджменту, 2018. С. С. 86-87.

75. Чаплай И.В. Тенденции развития прозрачного публичного управления государственно-гражданской коммуникацией. *Перспективы развития современной науки: 2018 год:* матеріали III Міжнарод. наук. конф., 28-30 березня 2018 р. Сеул (Корея): Регіональна Академія Менеджменту, 2018. С. 82-84.

76. Чаплай І.В. Інформаційна система управління комунікативним середовищем ефективної взаємодії органів державної влади із громадськістю . *Проблеми культури наукової роботи та академічної доброчесності у сучасному світі: 2018 рік :* матеріали міжн. наук.-практ. конф. 29 березня 2018 р. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2018. С.142-143.

77. Chaplay I.V. Potential of the Concept of State and Civic Communication in Ukraine. *Европа и тюркский мир: наука, техника и технологии: 2018 год :* матеріали III Міжнарод. наук. конф., 2-4 травня 2018 р: Регіональна Академія Менеджменту, 2018. С. 112-113.

78. Chaplay I.V. Institutionalization of state-civil communication: international

aspects. *Публічне управління та адміністрування в процесах економічних реформ: 2018 рік*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 19 квітня 2018 р. Херсон: *Херсонський державний аграрний університет*, 2018. С.298-300.

79. Чаплай І.В. Становлення і розгортання системи суспільних інститутів – неодмінна умова формування довіри між органами державної влади і громадянам. *Публічне управління та адміністрування в процесах економічних реформ: 2018 рік*: матеріали круглого столу, 18 квітня 2018 р. Київ: Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України, 2018. С.67-69.

80. Чаплай І.В. Литвин Н.М. Інвестиційні та інноваційні ресурси в системі місцевого самоврядування як шлях до розвитку територіальних громад. *Європа и тюркский мир: наука, техника и технологии: 2019 год*: матеріали IV міжнарод. наук.-практ. конф., 1-3 травня 2019 р. Стамбул: Регіональна Академія Менеджменту, 2019. С. 49-51. (Особистий внесок автора: досліджені перспективи залучення інноваційних ресурсів в системі місцевого самоврядування для кращої комунікації її представників із громадськістю).

81. Чаплай І.В. Литвин Н.М. Інформаційно-комунікаційна взаємодія місцевих органів влади з громадськістю. *Управление инновационными процессами в условиях модернизации образования и науки: 2019 рік*: матеріали IV міжнарод. наук.-практ. конф., 29-31 травня 2019 р. Туреччина: Регіональна Академія Менеджменту, 2019. С. 52-55. (Особистий внесок автора: проаналізовані особливості інформаційної взаємодії місцевих органів влади з громадськістю).

82. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Деякі проблемні питання визначення змісту системи захисту прав інтелектуальної власності. *Проблеми теорії та практики судової експертизи з питань інтелектуальної власності: 2018 рік*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. 20 грудня 2018 р. Київ: Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності, 2018. С. 28-29. (Особистий внесок автора: обґрунтовані проблемні питання захисту прав інтелектуальної власності громадян для демократичного розвитку суспільства).

83. Чаплай І.В. Сучасні напрями розвитку освіти за кордоном та шляхи їх адаптації в Україні. *Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми: 2018 рік*: матеріали звіт. наук.-практ. конф. науковців МАУП, 29 листопада 2018 р. Київ: МАУП, 2018. С. 43-44.

84. Чаплай І.В. Брак соціального житла – одна з основних проблем, з якою стикаються держави. *Інноваційний менеджмент і технології в епоху глобалізації: 2019 рік*: матеріали IV міжнарод. наук.-практ. конф., 9-11 січня 2019 р. Таїланд: Регіональна Академія Менеджменту, 2019. С. 84-85.

85. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Становлення та розвиток недержавних закладів вищої освіти в Україні. *Актуальні проблеми модернізації недержавної освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики: 2019 рік*: міжн. наук.-практ. конф., 11 квітня 2019 р. Київ: МАУП, 2019. С. 12-14. (Особистий внесок автора: доведена важливість розвитку недержавних закладів вищої освіти в Україні у контексті оптимізації шляхів формування особистої свідомості громадян).

86. Chaplay I.V. Communication as structural-functional composition of government policy's formation and realization. *Інноваційні технології та актуальні питання післязбиральної доробки плодоовочевої продукції як важіль підвищення економічної ефективності: 2019 рік*: матеріали між народ. наук.-практ. конф. 14-15 березня 2019 р.

Херсон: ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», 2019. С. 342-344.

87. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Відносини державної влади і громадянського суспільства в Україні. *Imperatives of development of civil society in promoting national competitiveness: 2018 рік* : матеріали I міжнарод. дистанц. конф., 13-14 грудня 2018 р. Батумі: Батумський навчальний університет навігації, 2018. С. 30-31. (Особистий внесок автора: виявлені основні положення ефективної взаємодії державної влади і громадянського суспільства в Україні).

88. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Практичний досвід налагодження ефективної співпраці між урядовим та громадянським секторами. *Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми: 2018 рік*: матеріали звіт. наук.-практ. конф. науковців МАУП, 29 листопада 2018 р. Київ: МАУП, 2018. С. 11-12. (Особистий внесок автора: обґрунтована актуальність налагодження ефективної співпраці між урядовим та громадянським секторами).

89. Chaplay I.V. Romanenko Y.O. Organization of constructive dialogue between civil society institutions and state bodies as a guarantee of the stability and development of a state. *Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад: 2018 рік*: матеріали II міжн. наук.-метод. конф., 13-14 грудня 2018 року. Рівне.: Національний університет водного господарства та природокористування, 2018. С. 164-165. (Особистий внесок автора: доведена важливість конструктивного діалогу влади та суспільства).

90. Чаплай І.В. Романенко Є.О. Формування методології державного управління. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: 2019 рік*: матеріали X Міжнародної наукової Інтернет-конференції, 31 травня 2019 р. Одеса: ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 2019. С. 43-44. (Особистий внесок автора: встановлено особливості формування методології державного управління).

91. Жукова І.В. Інформаційний взаємозв'язок між державою і суспільством: теоретичний і прикладний аспекти. *Членство в ВТО: перспективи наукових досліджень і міжнародного ринку технологій*: матеріали заруб. міжнарод. наук.-практ. конф., (Канада, 23-25 жовтня 2019 р.). - Канада: Регіональна Академія Менеджменту, 2019. – С. 149-151.

92. Андрієнко М.В. Жукова І.В. До питання створення комунікативної політики держави. *Інтелектуальна економіка, управління та освіта*: матеріали Балтійської симпоз.- конф., Вільнюс, Литва 20 вересня 2019 р: Університет Миколаша Ромеріса, 2019. – С. 23-25. (Особистий внесок автора: досліджено особливості комунікативної політики держави).

93. Андрієнко М.В. Жукова І.В. Каршиєва А.І. Медіація як пріоритетний напрям врегулювання конфліктів на державному рівні. *Проблеми розвитку демократичної державності в контексті світових модернізаційних процесів формування національних громадянських суспільств (політичний, юридичний, економічний, соціальний, психологічний та управлінський аспекти): 2019 рік*: матеріали звіт. наук.-практ. конф., 29 листопада 2019 р. Київ: МАУП, 2019. С. 31-33. (Особистий внесок автора: наведені шляхи врегулювання конфліктів на державному рівні за допомогою медіації).

94. Андрієнко М.В. Жукова І.В. Каршиєва А.І. Впровадження стандартів медіації для підвищення якості надання соціальних послуг. *Європейський вимір*

реформування публічного управління в Україні: 2019 рік: матеріали четвертої наук.-практ. конф., 22 листопада 2019 р. Київ: МАУП, 2019. С. 13-15. (Особистий внесок автора: аналіз особливостей медіації для підвищення якості надання соціальних послуг).

95. Zhukova I. Modern ways for the formation of state-public communication and formation principles of its structure: *Економіка, фінанси, управління: наукові підходи та практика реалізації*: 2020 рік: матеріали III Всеукр. наук.-практ. інтенет-конф., 11 березня 2020 р. Херсон: ХДАУ, 2020. С.67-69.

96. Zhukova I. V. Theoretical identification of concept of communication. *Інноваційне підприємництво та торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку*: 2020 рік: матеріали міжнарод. наук.-практ. інтенет-конф., 16-17 квітня 2020 року. Херсон: ХДАУ, 2020. С.67-69.

97. Романенко Є.О Жукова І.В. В Україні знову переписали виборчий кодекс. Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи: матеріали щорічн. наук.-практ. конф. 26 березня 2020 р. Київ. Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, 2020. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2020-1/doc/1/1-1.pdf> (Особистий внесок автора: актуалізація питань формування виборчого кодексу).

98. Zhukova I. V. The peculiarity of the public-communicative sphere as a categorial range of communication in the state. *Трансформація системи публічного управління створенням здоров'я зберезувального та безпечного простору України (модернізація, інновації, розвиток)*. 2020 рік: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., 22 червня 2020 року. Київ: МАУП, 2020. С. 93-96.

99. Zhukova I. V. Communicative interaction of state authorities with public in the context of harmonic state policy development. *Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення*. 2020 рік: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтенет-конф., 2-3 червня 2020 року. Умань: Уманський НУС, 2020. С. 141-144.

100. Романенко Є.О. Жукова І.В. Механізми зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади. *Сучасний менеджмент: Моделі, стратегії, технології*: 2020 рік: матеріали XXI Всеукр. щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 23 квітня 2020 р. Одеса. Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, 2020. С. 620-621. (Особистий внесок автора: пропозиції щодо вдосконалення засобів зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади).

101. Романенко Є.О. Жукова І.В. Маркетинговий підхід у виявленні взаємозв'язку управлінських, адміністративних і політичних організацій. Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку: 2020 рік: матеріали I міжнарод. наук.-практ. конф., 07 вересня Київ; Братислава, 2020 р.: Видавнича група «Наукові перспективи», 2020. С. 48-51. (Особистий внесок автора: пропозиції щодо вдосконалення взаємозв'язку управлінських, адміністративних і політичних організацій).

102. Романенко Є.О. Жукова І.В. В Україні може з'явитися новий вид державної допомоги дитині на майбутнє. Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку: 2020 рік: матеріали II міжнарод. наук.-практ. конф., 07 жовтня Київ; м. Аланія (Туреччина) 2020 р.: Видавнича група «Наукові перспективи», 2020. С. 69-75. (Особистий внесок автора: пропозиції щодо формування інноваційного розвитку державної допомоги дитині на майбутнє).

АНОТАЦІЯ

Жукова І. В. Державно-громадська комунікація: становлення та розвиток в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління. – ПрАТ “Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна Академія управління персоналом”, Київ, 2021.

У дисертації здійснено логіко-системний аналіз становлення і розвитку державно-громадської комунікації як об'єкту наукового дослідження в Україні. Визначено особливості використання методології дослідження державно-громадської комунікації та принципи становлення її структури. Обґрунтовано періоди до реалізації та моніторингу державно-громадської комунікації, кожний з яких характеризувався відповідними тенденціями та ознаками. Обґрунтовано історичні передумови становлення інституалізації державно-громадської комунікації. Досліджено низку факторів щодо якості інформаційно-комунікаційних зв'язків між окремими суб'єктами державного управління, що впливають на загальну систематичну структуру всієї організації державного управління.

На основі проведеного дослідження визначено перспективи розбудови ефективних політико-правових засобів державно-громадської комунікації в Україні, що передбачає основні напрями розвитку демократичного управління державою. Запропоновано відповідний підхід до розробки передумов формування саморегульованої системи засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні. Запропонований підхід повністю відповідає соціально-ринковій переорієнтації засобів та каналів громадського впливу на публічну політику в Україні у відповідності з напрямками розвитку українського суспільства та з формуванням демократичних стандартів функціонування органів державної влади.

Розкрито потенціал каналів інформаційно-комунікативного супроводу для сприяння громадськості та стан упровадження елементів електронного урядування. Визначено, що для подолання основних проблем електронного урядування мають відбуватися процеси в державі, що пов'язані зі здійсненням координації дій із задоволення потреб громадськості як основної мети маркетингового управління шляхом створення та підтримання балансу між ресурсами органів державної влади і забезпеченням потреб населення. У контексті використання інформаційно-комунікативних технологій у діяльності Президента України виділено взаємопов'язані комплекси завдань. Визначено, що, сьогодні, вкрай необхідною умовою для розвитку інформаційно-комунікативного супроводу діяльності Президента України є започаткування дискурсивних технологій взаємодії з громадськістю. Ідентифіковано рівень інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю. При з'ясуванні інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності Верховної Ради та Уряду України у взаємодії з громадськістю за їхніми суб'єктно-об'єктними ознаками здійснено аналіз власне парламентського дискурсу – тема, що, до останнього часу, залишалася малодослідженою

Визначено специфічні особливості використання системи індивідуального маркетингу для вдосконалення кібербезпеки в інформаційно-комунікаційних системах,

в автоматичному режимі, що дає, що визначається такими основними характеристиками маркетингового середовища, як макро-політичні, соціально-культурні, економічні, територіальні, екологічні фактори, а, також, фактори мікросередовища (клієнти, конкуренти, цільова аудиторія, постачальники, маркетингові дослідження) державно-громадської стратегії в реформуванні публічного управління в умовах українського сьогодення. Запропоновано використання системи індивідуального маркетингу для вдосконалення кібербезпеки в інформаційно-комунікаційних системах в автоматичному режимі, що дає можливість передавати дані від CRM-систем електронного документообігу і програм обліку інформації в смартфони громадян-користувачів державних послуг. У державному секторі систему побудови індивідуального маркетингу можна використовувати, починаючи з соціальних опитувань і виборчих програм (аж до голосування зі смартфона).

Розроблені, відповідно до чинного національного законодавства, практичні рекомендації щодо розробки та прийняття Концепції державно-громадської стратегії в реформуванні державного управління в Україні. Метою формування Концепції державно-громадської стратегії в реформуванні державного управління в Україні є забезпечення дієвої системи залучення громадян до розробки управлінських рішень, шляхом: виділення основних напрямів формування стратегії державно-громадської комунікації; визначення місії та цілей стратегії державно-громадської комунікації; розробки системи показників оцінки ефективності стратегії державно-громадської комунікації; координації дій з міжнародними комунікаційними організаціями, зміцнення міжнародного авторитету держави, як послідовного й активного діяча із забезпечення комунікаційного простору та ін.

Ключові слова: державно-громадська комунікація, становлення соціально-громадського потенціалу державного розвитку, концептуалізація пріоритетності прав людини, інформаційно-комунікативне забезпечення, соціальна реклама, кібербезпека в інформаційно-комунікаційних системах.

ABSTRACT

Zhukova I. V. State and Civic Communication: Establishment and Development in Ukraine. - The manuscript.

Dissertation for obtaining a scientific degree of the Doctor of Science in Public Administration, specialty 25.00.01. - theory and history of public administration. – The Private Joint-Stock Company "Higher Education Institution "Interregional Academy of Personnel Management", Kyiv, 2021.

The dissertation provides a logical and systematic analysis of the formation and development of state-civil communication as an object of scientific research in Ukraine. The peculiarities of using the methodology of the study of state-civil communication and the principles of the formation of its structure are determined. The period for implementation and monitoring of state-civil communication, each of which was characterized by the relevant tendencies and features, was substantiated. The historical preconditions of formation of institutionalization of state-civil communication are

substantiated. A number of factors concerning the quality of information and communication relations between individual subjects of public administration, which influence the overall systematic structure of the entire organization of public administration, are investigated.

On the basis of the conducted research, the prospects for developing effective political and legal mechanisms of state-civil communication in Ukraine are defined, which provides the main directions of development of democratic governance of the state. Appropriate approach to the development of preconditions for the formation of a self-regulating system of mechanisms and channels of civil influence on public policy in Ukraine is proposed. The proposed approach fully corresponds to the social and market reorientation of mechanisms and channels of civil influence on public policy in Ukraine in accordance with the directions of development of Ukrainian society and the formation of democratic standards for the functioning of state authorities.

The potential of information and communication support channels for public assistance and the state of implementation of e-government elements are revealed. It is determined that in order to overcome the main problems of e-government, there should be processes in the state related to the coordination of actions to meet the needs of the public as the main goal of marketing management by creating and maintaining a balance between public resources and public needs. In the context of the use of information and communication technologies in the activities of the President of Ukraine, interconnected sets of tasks have been identified. It is determined that, today, an extremely necessary condition for the development of information and communication support of the President of Ukraine is the introduction of discursive technologies of interaction with the public. The level of information and communication support of the Verkhovna Rada and the Government of Ukraine in interaction with the public has been identified. In clarifying the information and communication support of the Verkhovna Rada and the Government of Ukraine in interaction with the public on their subject-object characteristics, an analysis of the actual parliamentary discourse was carried out – a topic that, until recently, remained unexplored.

Specific features of the use of individual marketing system to improve cybersecurity in information and communication systems, in automatic mode, which gives, which is determined by such basic characteristics of the marketing environment as macro-political, socio-cultural, economic, territorial, environmental factors, as well as , microenvironmental factors (customers, competitors, target audience, suppliers, marketing research) of the state-public strategy in public administration reform in the conditions of the Ukrainian present. It is proposed to use the system of individual marketing to improve cybersecurity in information and communication systems in automatic mode, which allows to transfer data from CRM-electronic document management systems and information accounting programs to smartphones of citizens-users of public services. In the public sector, the system of building individual marketing can be used, starting with social polls and election programs (up to voting from a smartphone).

Developed, in accordance with current national legislation, practical recommendations for the development and adoption of the Concept of public strategy in public administration reform in Ukraine. The purpose of forming the Concept of public strategy in public administration reform in Ukraine is to ensure an effective system of involving citizens in the development of management decisions, by:

identifying the main directions of public strategy; defining the mission and goals of the public communication strategy; development of a system of indicators for assessing the effectiveness of the strategy of public communication; coordination of actions with international communication organizations, strengthening the international authority of the state as a consistent and active figure in providing communication space, etc.

Key words: state-civil communication, formation of the social and civil potential of state development, conceptualization of the priority of human rights, information and communication support, social advertising, cyber security in information and communication systems.

Відповідальний за випуск Сахно Л.А.

Підписано до друку 23.12.2020 р.
Формат 60х84 1/16. Обл.-вид. арк.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Надруковано рекламним агентством «GoToPrint»
03035, Київська обл., м. Київ, вул. Льва Толстого, 63
тел. +380739964657, +380507712731
e-mail: goprint@gmail.com